SCHJØDT BAHR

Konkurransetilsynet
Postboks 439 Sentrum
5805 Bergen
post@kt.no

Oslo, 19. august 2021

Melding om Foretakssammenslutning opprettelse av fellesforetak mellom

AF Gruppen ASA

og

Aker Solutions ASA

Inneholder forretningshemmeligheter

	Konfidensiell informasjon AKSO
	Konfidensiell informasjon AF Gruppen
	Konfidensiell Informasjon Fellesforetaket

1. KONTAKTINFORMASJON

1.1 Morselskap 1

Navn:	AF Gruppen ASA
Adresse:	Innspurten 15, 0663 Oslo
Telefon:	+47 22 89 11 00
Org.nr.:	938 702 675

1.1.1 Kontaktperson

Navn:	Advokatfirmaet Schjødt AS Advokat dr. juris. Olav Kolstad
Adresse:	Postboks 2444 Solli, NO-0201 Oslo
E-post:	Olav.kolstad@schjodt.com
Telefon:	+47 478 71 010

1.2 Morselskap 2

Navn:	Aker Solutions ASA
Adresse:	Postboks 169, 1366 Lysaker
Telefon:	+47 67 51 30 00
Org.nr.:	913 748 174

1.2.1 Kontaktperson

Navn:	Advokatfirmaet BAHR AS Advokat Beret Sundet / Adv.flm. Ingeborg Maria Gundem
Adresse:	Postboks 1524 Vika, NO-0117 Oslo
E-post:	bsu@bahr.no / inggu@bahr.no
Telefon:	+47 928 81 385 / +47 938 21 400

2. KORT OM FORETAKSSAMMENSLUTNINGEN

(1) Meldingen gjelder en foretakssammenslutning (heretter **Foretakssammenslutningen**) gjennom opprettelsen av et nystiftet fellesforetak (**Fellesforetaket**) mellom AF Gruppen ASA (**AF Gruppen**) og Aker Solutions ASA (**AKSO**, i fellesskap omtalt som **Partene**). Fellesforetaket skal eies med 50 % eierandel av hver av Partene. Fellesforetaket skal ha sin virksomhet innenfor "decommissioning/dekommisjonering" av offshoreinstallasjoner. Dette vil si tjenester knyttet til fjerning, demontering og resirkulasjon av slike installasjoner. Fellesforetaket vil innenfor disse forretningsområdene "på varig grunnlag ivaretar alle funksjoner som hører inn under en uavhengig økonomisk enhet" jf. konkurranseloven (krrl.) § 17 andre ledd.

3. BESKRIVELSE AV DE INVOLVERTE FORETAKENE

3.1 AF Gruppen ASA

(2) AF Gruppen er morselskapet i et norsk entreprenør- og industrikonsern. Selskapet leverer tjenester innen anlegg, bygg, eiendom, energi, miljø og offshore, hovedsakelig i Norge og Sverige. Selskapet har også ansatte og noe virksomhet i Litauen og Tyskland og hadde en samlet omsetning i 2020 på omtrent 27 milliarder kroner.

(3) AF Gruppen er notert på Oslo Børs under tickeren AFG. AF Gruppens største eiere er i dag OBOS BBL (16,21 %), ØMF Holding AS (15,69 %), Constructio AS (13,86 %) og Folketrygdfondet (8,66 %). De resterende aksjene er eid av en rekke småaksjonærer der ingen har over 5 % eierandel.

(4) AF Gruppen ASA har kontrollerende eierskap i følgende foretak:

Foretak	Org. Nr.	Forretningsområde	Eierandel
AF Gruppen Holding AS	819 366 942	Holdingselskap	100 %
Betonmast Holding AS	921 186 126	Holdingselskap	64,33 %
AF Energi og Miljø AS	892 998 132	Holdingselskap	100 %
AF Gruppen Norge AS	938 333 572	Bygging av bruer og tunneler, oppføring av bygninger, utvikling og salg av egen fast eiendom	100 %
AF Offshore AS	993 000 396	Holdingselskap	100 %

(5) En fullstendig liste over selskaper direkte og indirekte kontrollert av AF gruppen følger som:

Vedlegg 1: Konsernstruktur AF Gruppen

(6) AF Gruppen deler sin virksomhet inn i syv virksomhetsområder: Anlegg, Bygg, Betonmast, Eiendom, Energi og Miljø, Sverige og Offshore. Selskapet har omtrent 5 500 ansatte totalt og hovedkontoret er lokalisert i Oslo, Norge.

(7) Virksomheten innenfor de ulike virksomhetsområdene består av følgende:

- **Anlegg:** AF Gruppen er en av Norges største aktører i anleggsmarkedet. Virksomhetsområdet omfatter oppføring og bygging av infrastrukturprosjekter som vei, bane, havn, flyplass, tunnel, fundamentering, kraft og energi, samt landanlegg for olje og gass. Kundene omfatter følgelig både offentlige og private aktører.

  Anleggsvirksomheten i Norge består av to forretningsenheter: AF Anlegg og Målselv Maskin & Transport. AF Anlegg utfører anleggsprosjekter i hele Norge, mens Målselv Maskin & Transport har regional forankring i tidligere Troms fylke.

- **Bygg:** AF Gruppen tilbyr entreprenørtjenester og oppføring av boliger, offentlige bygg og næringsbygg. Tjenestene omfatter alt fra prosjektering til bygging og rehabilitering. AF Gruppens byggevirksomhet er i hovedsak lokalisert på Østlandet og i Bergensregionen. Virksomhetsområdet består av 14 enheter med tilhørende datterselskaper.

- **Betonmast:** AF Gruppen kjøpte aksjemajoriteten i foretaket Betonmast AS i 2019 og AF Gruppen har i dag, gjennom Betonmast Holding AS, en 64 % eierandel. Betonmast er en av Norges største byggentreprenører og har virksomhet både i Norge og Sverige. Prosjektporteføljen omfatter alt fra større boligprosjekter til næringsbygg og offentlige bygg. Betonmast er en betydelig aktør innenfor bygging for det offentlige og har spesialkompetanse på prosjektutvikling og samspillskontrakter. Betonmast består av 16 forretningsenheter i Norge og Sverige.

- **Eiendom:** Innenfor forretningsområdet Eiendom kjøpes, utvikles og selges bolig- og næringsprosjekter i Norge. Aktiviteten foregår i geografiske områder der AF Gruppen har egen produksjonskapasitet. Dette vil i hovedsak si på Østlandet og i Bergensregionen. Utviklingsprosjektene er i de fleste tilfeller organisert som egne selskaper og/eller i fellesforetak med andre.

- **Energi og Miljø:** Virksomhetsområdet Energi og Miljø består av to forretningsenheter, AF Energi & Miljøteknikk og AF Decom med tilhørende datterselskaper.

  AF Energi & Miljøteknikk tilbyr energieffektive løsninger for bygg og industri. Enheten designer og leverer også energisentraler som er gunstige i et langsiktig eierperspektiv.

  AF Decom er en ledende aktør innen miljøsanering, riving og gjenvinning av landbasert industri. I tillegg har AF Decom utviklet flere miljøparker, som sorterer, renser og gjenvinner forurenset masse som tradisjonelt har blitt lagt i deponi. Dette skjer blant annet ved selskapets miljøparker på Rimol, Jølsen og Nes.

- **Sverige:** Dette omfatter AF Gruppens svenske virksomhet innen anlegg, bygg, eiendom og riving. Det geografiske nedslagsfeltet omfatter Gøteborg og Syd-Sverige samt Stockholm og Mälardalen.

- **Offshore:** AF Gruppen har før den foreslåtte transaksjonen variert aktivitet mot maritim virksomhet samt olje- og gassektoren. Tjenestene spenner seg fra nybygg og modifikasjon av systemer for klimakontroll (HVAC) for offshore- og det marine markedet, til fjerning og gjenvinning av offshoreinstallasjoner.

  Offshore består av forretningsenhetene AF AeronMollier og AF Offshore Decom med datterselskaper.

(8) AF Offshore Decom beskrives nærmere nedenfor under punkt 4 sammen med angivelsen av hva som skal inngå i Fellesforetaket.

(9) AF Gruppen er ikke medlem av noen bransjeorganisasjoner.

(10) For mer informasjon om AF Gruppen, se https://afgruppen.no/.

3.2 Aker Solutions ASA

(11) AKSO er en global virksomhet med hovedkontor på Fornebu utenfor Oslo og har virksomhet i 20 land i alle verdensdeler. Selskapet har ca. 14 000 ansatte.

(12) AKSO er en ledende global aktør med leveranser til komplekse energiprosjekter og er notert på Oslo Børs under tickeren AKSO. Selskapet tilbyr en lang rekke løsninger, tjenester og produkter til energisektoren i alle faser av utviklingen og produksjon av ulike former for energi. AKSOs kunder inkluderer både oljeselskap og andre energiprodusenter.

(13) Høsten 2020 fusjonerte AKSO med Kværner for å etablere et slagkraftig leverandørselskap.[1] AKSO og Kværner var komplementære på viktige kompetanse- og kapasitetsområder. Det fusjonerte selskapet ønsker å ta en ledende rolle i prosessen med å akselerere overgangen til mer bærekraftig energiproduksjon – enten det gjelder olje, gass eller fornybar energi. "Nye"» AKSO skal være i front i bruk av teknologi, industriell software i hele verdien kjeden av ingeniørtjenester, anskaffelser og fabrikasjon.[2]

Vedlegg 2: Konsernstruktur AKSO

(14) AKSO tilbyr produkter, systemer, teknologi, løsninger og tjenester til komplekse energiprosjekter.

(15) AKSOs virksomhet deles i fem virksomhetsområder: Renewables, Engineering, Topside & Facilities, Electrification, Maintenance & Modifications (EMM) og Subsea:

- **Renewables**: AKSO designer og leverer løsninger innen fornybar energi til havvind, som faste og flytende vindturbinbaser av stål og betong, samt topsides og substrukturer. Innen hydrogen leverer AKSO forundersøkelser, ingeniørtjenester og prosjektering, innkjøp og byggetjenester (EPC) for hydrogenanlegg og e-drivstoff. Sammen med Aker Carbon Capture leverer AKSO kompetanse inne studier og prosjektutføring gjennom hele verdikjeden for fangst, bruk og lagring av karbon.
- **Engineering**: AKSO leverer engineringtjenester nyttet til planlegging av felt, mulighetsstudier og konseptstudier for alle felttyper i alle ledd, i tillegg til design og planlegging av ulike konstruksjoner relatert til utvinning og produksjon av olje og gass, og til havvind.
- **Electrification, Maintenance & Modifications (EMM)**: Innenfor virksomhetsområdet EMM leverer AKSO løsninger til elektrifisering av offshore og onshore olje og gassinstallasjoner, løsninger til vedlikehold og modifikasjoner av eksisterende innretninger på sokkelen (også kalt M&M eller MMO), samt tjenester relatert til nedstenging av plattformer..

[1] Se pressemelding: https://www.akersolutions.com/news/news-archive/2020/aker-solutions-asa-merger-with-kvarner-asa-completed-new-board-of-directors-and-new-share-capital/.

[2] Fusjonen mellom AKSO og Kværner er foreløpig ikke ferdigstilt og de eksisterer fortsatt som to separate selskap.

- **Topside & Facilities**: AKSO leverer offshore olje- og gassinstallasjoner. overflateinstallasjoner og de ulike faser innen utvikling, konstruksjon og leveranse av disse. Tjenestene levers typisk som EPC(I)-oppdrag der AKSO som leverandør tar et helhetlig ansvar for en mer eller mindre komplett installasjon, eller større del av en installasjon, inkludert design, anskaffelser fra underleverandører og konstruksjon. Topside & Facilities leverer også dekommisjonering-tjenester som forberedelse til fjerning av offshore installasjoner, fjerning av offshore-installasjoner (sammen med renewables) og onshore demolering av installasjoner.
- **Subsea**: innen Subseavirksomheten tilbyr AKSO løsninger og produkter knyttet til installasjoner på havbunnen for utvinning av olje og gass. AKSO tilbyr både komplette utvinningsløsninger ("Subsea Production Systems"), så vel som enkeltprodukter som juletrær, manifolder og umbilicals.

(16) Innen dekommisjonering tilbyr AKSO ingeniørtjenester og klargjørelse av plattformer til fjerning, fjerning av undervannsstrukturer og enkelte andre strukturer (jack-ups ol.); og onshore demolering og gjenvinning av installasjoner. AKSOs dekommisjoneringsvirksomhet er ikke samlet som en egen enhet, men ligger delvis under Topside, som blant annet driver med gjenvinning av installasjoner, og under EMM, som har enkelte kontrakter som totalleverandør innen fjerning av offshoreinstallasjoner og innen ingeniørtjenester tilknyttet dekommisjonering.

(17) AKSO har samarbeidet med DOF om opprettelsen av KDS JV AS (**KDS JV**), som ble etablert i forbindelse med installasjon av offshore vindmøller på Hywind Tampen-prosjektet. KDS JV tilbyr løsning til subsea, fornybar energi på dypt vann, FPSO renovasjon og innen dekommisjonering. KDS JV har blitt tildelt en kontrakt som totalentreprenør innen EPRD for en subsea-installasjon.

(18) AKSO er medlem av flere bransjeorganisasjoner. Av relevans for denne meldingen er bransjeorganisasjonen Norsk Petroleum med undergrupper.

(19) Nærmere informasjon om selskapet finnes på dets nettsider www.akersolutions.com/.

(20) Aker Holding AS har en eierandel i AKSO på 33,34 %. [redacted]

3.3 Aker ASA

(21) Aker er et industrielt investeringsselskap, og utøver aktivt eierskap over sine investeringer. Målet som aktiv eier er å være en strategisk motor i utviklingen av robuste og verdifulle operative selskaper. Aker er en pådriver i strukturelle prosesser og gjennomføring av industrielle transaksjoner, oppkjøp og fusjoner og rendyrking av virksomheter. Aker ASA utfører ingen egne markedsaktiviteter. Aker ASA er notert på Oslo Børs. Selskapet har hovedkontor på Fornebu.

(22) Aker ASA er endelig kontrollert av The Resource Group TRG AS, der Kjell Inge Røkke er hovedaksjonær.

(23) Akers viktigste eierinteresser foruten Aker Solutions ASA er som følger:

- **Aker Horizons** (eierandel 79,95 %): utøver aktivt eierskap i selskaper innen segmentene fornybar energi og lavkarbonløsninger. Horizons investeringer inkluderer per dags dato investeringer i de børsnoterte selskapene Aker Carbon Capture (eierandel 51 %), som utvikler teknologi og løsninger for karbonfangst, Aker Offshore Wind (eierandel 51,02 %), som utvikler vindkraftprosjekter på dypt vann og Aker Clean Hydrogen, som utvikler, bygger, eier og driver ren hydrogenproduksjon i industriell skala. Aker Horizons eier videre 75 % av aksjene i Mainstream Renewables Power, som er aktiv innfor utvikling og produksjon av sol- og vindenergi og Rainpower (eierandel 100 %) som er en spesialisert leverandør av turbiner, kontrollsystemer og relatert utstyr til vannkraftverk. I tillegg eier Aker Horizons 24,7 % av aksjene i Rec Silicon ASA, som produserer silisium til bruk i solcellepaneler.[3]
- **Aker BioMarine** (eierandel 77,8 %) er et bioteknologiselskap som utvikler, produserer og tilbyr krillbaserte ingredienser til næringsmidler for mennesker, akvakultur og dyrefôr. Selskapet er vertikalt integrert og kontrollerer hele verdikjeden.
- **Ocean Yield** (eierandel 61,65 %) er et rederi som leier ut moderne skip på langsiktige kontrakter. Selskapets flåte består av 68 skip på langsiktige kontrakter, innenfor segmenter som produkt- og kjemikaliefartøy, tørrbulkskip, containerfartøy, råoljetankskip, skip for frakt av biler, gasstankere og oljeservicefartøy. Alle skipene som er i drift, er på langsiktig bareboat-kontrakter. Det innebærer at Ocean Yield mottar inntekter for utleie av skip, men har ikke driftsansvar.
- **Aker Energy AS** (eierandel 50,79 %) er et oljeselskap som eier 50 % av oljefeltet Deepwater Tano Cape Three Points (DWT/CTP) i Ghana. Det arbeides med en plan for utbygging og drift av oljefeltet som ligger ca. 100 kilometer utenfor kysten av Ghana, men det er foreløpig ikke startet produksjon.
- **Cognite AS** (eierandel 50,51 %) er et industrielt softwareselskap som setter selskaper i kapitalintensive næringer i stand til å forbedre driften ved å levere software og løsninger gjennom innsamling og deling av data.

(24) Aker har videre finansielle investeringer, som kontanter, aksjeinvesteringer, andre eiendeler og fordringer. Av Akers finansielle investeringer kontrolleres følgende selskaper:

- **Philly Shipyard ASA** (eierandel 57,56 %) er et amerikansk skipsverftselskap aktiv innen bygging av nye skip og reparasjoner og vedlikehold fra et verft i Philadelphia.
- **Abelee AS** (eierandel 88,47 %) er et fintech-selskap som opererer innen datascience og utvikler modeller for investering.
- **Eureka Group AS**, tidligere Align (eierandel 38,84 %) tilbyr tekniske sikkerhetsløsninger til olje- og gassindustrien. Selskapet er felleskontrollert med HitecVision AS gjennom en aksjonæravtale.
- **Aize Holding AS** (eierandel 82,62 %) er et IT-selskap som utvikler programvare for planlegging og styring av prosjekter.
- **Aker Property Group AS** (eierandel 100 %) er et eiendomsutviklingsselskap spesialisert innen utvikling og management av kommersiell eiendom. Selskapet eier eiendom i Norge og Skotland.

(25) Aker har videre ikke-kontrollerende eierskap i en rekke selskap der de mest sentrale er:

[3] [redacted]

- **Aker BP** er et oljeselskap med en rekke aktiviteter innen leting, utbygging og drift på den norske kontinentalsokkelen. Aker BP er en betydelig produsent av olje og gass på norsk sokkel, og er operatør for feltsentrene Valhall, Ula, Ivar Aasen, Alvheim og Skarv. I tillegg har Aker BP en eierandel på 11,5733 prosent i Johan Sverdrup-feltet. Aker eier 40 % av aksjene, mens BP Global Investments Ltd. eier 30 %. Aker har i konkurransemessig forstand verken enekontroll eller felles kontroll i Aker BP.
- **Akastor** er et investeringsselskap rettet mot oljeservice med en portefølje av industrielle og finansielle selskaper. Selskapet har et fleksibelt mandat for aktivt eierskap og langsiktig verdiskaping. Akastor ASA er et oljeserviceinvesteringsselskap som eier flere frittstående virksomheter, der de viktigste er MHWirth, AKOFS Offshore og KOP Surface Products:
- **Solstad Offshore** er et norsk rederi innen forsyningsbransjen som er leverandør av maritime tjenester til oljerelatert offshorevirksomhet over hele verden basert på spesialtonnasje. Moderne flåte på omtrent 150 skip.
- **American Shipping Company** eier ni produkttankere og en shuttle tanker som alle er leid på langvarige kontrakter til Overseas Shipholding Group (OSG).

(26) En oversikt over Aker-konsernets investeringer følger vedlagt som

Vedlegg 3: Aker-konsernet investeringer

(27) Ytterligere informasjon om Aker-konsernet er tilgjengelig på www.akerasa.com.

(28) Konkurranseanalysen under innbefatter AKSO og øvrige selskap kontrollerte av Aker ASA.

4. FORETAKSSAMMENSLUTNINGEN - OPPRETTELSE AV ET FULLFUNKSJONS FELLESFORETAK

4.1 Bakgrunn for Foretakssammenslutningen

(29) Det står over 1 300 offshoreinstallasjoner i Nordsjøen.[4] Ved stengning av olje- og gassfelt som ikke lenger opprettholder et tilstrekkelig produksjonsvolum må disse installasjonene fjernes, demonteres og gjenvinnes.

(30) Som følge av forventede nedadgående produksjonsvolumer for olje og gass, både i Nordsjøen og andre områder i verden, vil behovet for demontering og gjenvinning av offshoreinstallasjoner være økende. Nordsjøen har alene et betydelig potensial med en forventning om at mer enn 900 000 tonn toppdekk skal fjernes fra britisk, norsk, dansk og nederlandsk sokkel i perioden 2020 til 2029.

(31) Det store behovet kan illustreres med at det ville ta operatørene, om man skulle fortsetter med dagens årlige dekommisjoneringstakt av plattformer, ca. 100 år å gjenvinne dagens elementer. En slik tidsramme er naturligvis for langsom, og det kan derfor forutsettes at det fra operatørens og myndighetenes side kommer til å bli nødvendig med en betydelig opptrapping av tempoet, noe som i sin tur vil føre til økt etterspørsel etter dekommisjoneringstjenester.

(32) Partene opptrer i markedet for forberedelse, fjerning og gjenvinning av offshoreinstallasjoner, hovedsakelig som underleverandører der de utfører enkelte oppgaver

[4] https://www.ospar.org/work-areas/oic/installations.

innenfor dette. [redacted]

(33) [redacted]

(34) [redacted]

(35) [redacted]

4.2 Intensjonsavtalen

(36) Partene har inngått en Intensjonsavtale datert 1. juli 2021 (**LoI**) om opprettelsen av Fellesforetaket.

Vedlegg 4: Intensjonsavtale datert 1. juli 2021.

(37) LoI angir kort (i) hvilke ressurser som skal overføres i Fellesforetaket, (ii) transaksjonsprosessen og kommersielle vilkår, (iii) nøkkelprinsipper for Fellesforetakets virksomhet inklusiv eierstruktur og ledelse, samt tidsplan for opprettelse.

(38) [redacted]

(39) [redacted]

(40) [redacted]

(41) [redacted] De relevante selskapene benevnes i det følgende som AF Offshore Decom Group (**AFOD**).

(42) [redacted]

(43) [redacted]

(44) Utover hva som er redegjort for ovenfor kommer AF Gruppen og AKSO til å forsyne Fellesforetaket med nødvendige ressurser for å drive sin virksomhet. De innskutte virksomhetene generte en omsetning på omkring [redacted] millioner kroner (2020).

(45) [redacted]

[5] https://www.fairfield-decom.com/.

4.3 Fellesforetakets virksomhet

(46) Partenes intensjon er at Fellesforetaket skal tilby tjenester innen dekommisjonering, og da spesifikt som totalentreprenør ansvarlig for forberedelse, fjerning og gjenvinning av offshoreinstallasjoner (se beskrivelse nedenfor). Fellesforetaket vil ha interne ressurser for å kunne tilby ingeniørarbeid i forbindelse med dekommisjonering, og for gjenvinning av materialer (Disposal). [redacted]

(47) [redacted]

(48) Partene driver heller ikke noen tilgrensende virksomhet av konkurranserettslig relevans. Både AKSO og AF Gruppen tilbyr såkalte MMO-tjenester (se ovenfor). AF Gruppen, gjennom sitt datterselskap AF AeronMollier, tilbyr løsninger for varme, ventilasjon, aircondition og kjølesystem for skipsfart- og offshoreindustrien. Slike tjenester er imidlertid ikke relevant for dekommisjonering. AKSO, gjennom sitt virksomhetsområde EMM, kan etter omstendighetene utføre tjenester knyttet til forberedelse til dekommisjonering som en del av MMO-tjenester inngått med operatører. Slike tjenester vil imidlertid ikke være i konkurranse med Fellesforetaket, da de ikke tilbys separat, men utføres som en del av vedlikeholdskontrakter.

4.4 Fellesforetaket er fullfunksjonelt jf. krrl. § 17

(49) Fellesforetaket oppfyller kravene om at det på "varig grunnlag ivaretar alle funksjoner som hører inn under en uavhengig økonomisk enhet" jf. krrl. § 17 andre ledd.

(i) Felles kontroll

(50) Fellesforetaket vil være under felles kontroll av AF Gruppen og AKSO da Partene har en eierandel på 50 % hver. [redacted]

(51) [redacted]

(ii) Fellesforetaket disponerer tilstrekkelige ressurser for å drive virksomheten sin

(52) Fellesforetaket vil ha tilstrekkelige ressurser til å kunne drive sin virksomhet som et uavhengig selskap.

(53) Det kan for det første bemerkes at de respektive virksomhetene som tilføres Fellesforetaket er going concerns som før Foretakssammenslutningen driver samme virksomhet som Fellesforetaket skal drive, hvilket etablerer en presumsjon for at de ressurser som tilføres er tilstrekkelige for at Fellesforetaket kan operere på selvstendig basis.

(54) [redacted]

(55) [redacted]

[redacted]

(56) [redacted]

(57) Fellesforetaket kommer til å ha en selvstendig ledelse og nødvendig personell for å drifte virksomheten. [redacted]

(58) Selskapet vil også sørge for å opprettholde administrative internfunksjoner, [redacted]

(59) Fellesforetaket vil ha tilstrekkelige finansielle ressurser til å operere på egenhånd. [redacted] Dette tilsvarer det typiske kapitalbehovet for den virksomhet Fellesforetaket skal drive med og gir selskapet nødvendige økonomiske ressurser til å operere selvstendig på markedet, uavhengig av sine eiere.

(iii) Kommersiell uavhengighet

(60) [redacted]

(61) Fellesforetaket og dets ledelse har kommersiell handlingsfrihet når det gjelder hvordan virksomheten drives, salg av sine tjenester og de kommersielle vilkår som brukes. Fellesforetaket skal inngå kontrakter i eget navn og for egen regning, og vil bære risikoen for kontraktene de inngår. [redacted]

[redacted]

(iv) Uavhengighet fra Partene

(62) [redacted]

(63) [redacted]

(64) Basert på det ovennevnte er det klart at fellesforetaket på "varig grunnlag ivaretar alle funksjoner som hører inn under en uavhengig økonomisk enhet" jf. konkurranseloven (krrl.) § 17 andre ledd. Opprettelsen av fellesforetaket utgjør dermed en foretakssammenslutning i konkurranselovens forstand.

5. FORETAKSSAMMENSLUTNINGEN ER MELDEPLIKTIG

(65) AF Gruppen og AFOD hadde følgende omsetning i Norge i 2020:

Land	AF Gruppens omsetning i 2020 (millioner NOK)	AFOD omsetning i 2020 (Millioner NOK)
Norge	[redacted]	[redacted]

(66) AKSO[7] omsetning i Norge i 2020:

Land	AKSOs omsetning i 2020 (millioner NOK)	Omsetning for de delene av AKSO som implementeres i Fellesforetaket (millioner NOK)
Norge	[redacted]	[redacted]

(67) For nærmere informasjon om Partenes omsetning vises det til de vedlagte årsrapporter.

(68) Basert på de ovennevnte omsetningstall er det klart at omsetningsterskelene i konkurranseloven § 18 er oversteget, og at Foretakssammenslutningen er meldepliktig.

[6] AKSO har bred internasjonal tilstedeværelse. [redacted]

[7] Da AKSOs omsetning alene oppfyller tersklene for meldeplikt etter konkurranseloven oppgis ikke omsetningstallene til øvrige virksomheter i Aker-konsernet som er relevant for vurdering av meldeplikt.

(69) Foretakssammenslutningen utløser ikke meldeplikt i andre jurisdiksjoner.

6. DEKOMMISJONERING AV OFFSHOREINSTALLASJONER - EN OVERSIKT

6.1 Oversikt

(70) Det står over 1 300 offshoreinstallasjoner i Nordsjøen.[8] På norsk sokkel er det i dag 12 betonginnretninger (Heidrun A og Troll B er flytende), 63 bunnfaste- og 20 flytendestålinnretninger i drift. Det er også rundt 400 havbunnsinstallasjoner.[9] På britisk sokkel er det over 300 faste og flytende installasjoner.[10] Dersom man fortsetter med dagens dekommisjoneringstakt av plattformer vil det ta over 100 år å gjenvinne disse. Partene forventer at mer enn 900 000 tonn toppdekk skal fjernes i perioden 2020 til 2029 fra installasjoner på britisk, norsk, dansk og nederlandsk sokkel.

Figur 1: Kart over offshoreinstallasjoner i Nordsjøen (Kilde: www.ospar.org)

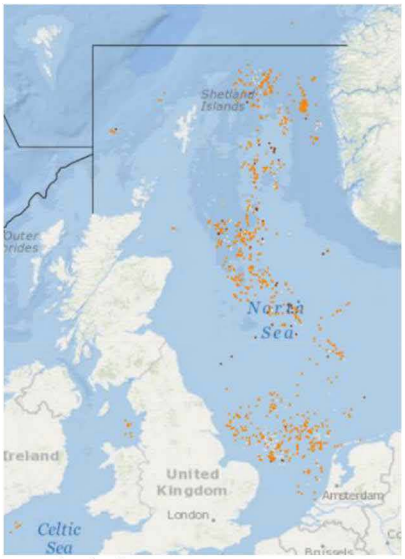

(71) Alle offshoreinstallasjoner skal fjernes når en utvinningstillatelse eller bruken av en innretning opphører. Krav om disponering av offshoreinstallasjoner følger av *Oslo and Paris Convention for the Protection of the Marine Environment of the North-East Atlantic* ("**OSPAR**"). EU, visse EU-medlemsland samt Sveits, Island, Storbritannia og Norge har signert og er bundet av denne konvensjonen. OSPAR *Decision 98/3 on the Disposal of Disused Offshore Installations* paragraf 2 sier at

> "*The dumping, and the leaving wholly or partly in place, of disused offshore installations within the maritime area is prohibited*".

(72) Konvensjonen etablerer et generelt forbud mot dumping til sjøs av slike installasjoner. Fra forbudet gjelder unntak for visse installasjoner eller deler av installasjoner dersom en samlet vurdering i det enkelte tilfelle viser at det er overveiende grunner for sjødisponering

(73) Det er operatøren av olje- og gassinstallasjonen som vurderer når den økonomiske og tekniske levetiden til installasjonen er avsluttet og avvikling blir nødvendig (dekommisjonering). Operatøren er ansvarlig for å levere en avslutningsplan før utvinningstillatelsen eller tillatelsen for anlegg og drift av innretninger utløper. Denne skal

[8] https://www.ospar.org/work-areas/oic/installations .
[9] https://www.norskpetroleum.no/utbygging-og-drift/avslutning-og-disponering/.
[10] https://www.gov.scot/publications/ultra-deep-water-feasibility-study-report/pages/17/.

inkludere en plan for nedstenging og disponering av installasjonen. Slik disponering kan blant annet være videre bruk i petroleumsvirksomheten, annen bruk, hel eller delvis fjerning eller etterlatelse. Reglene for dette er sammenfallende for de ulike landene som har kystlinje mot Nordsjøen og som utvinner olje og gass der, det vil si Norge, Danmark, Nederland og Storbritannia (**Nordsjøområdet**).

(74) Avviklingsprosessen tar mellom 6 og 16 år og inneholder flere ulike steg. Etter at produksjonen opphører og installasjonen settes i standby-modus (cold/warm storage), skal alle produksjonsrør rengjøres og fjernes, installasjonen rengjøres og borehullene plugges igjen. Deretter skal installasjonen tas bort og gjenvinnes.

(75) Dekommisjonering er en svært høy kostnad for operatøren, og operatøren vil forsøke å fortsette driften av feltet og bruken av installasjonene så lenge som mulig. En forventning om at få nye felt vil bli åpnet for produksjon i fremtiden gjør også at operatørene vil forsøke å drifte et felt så lenge som mulig. Om videre drift av et felt er lønnsomt vil blant annet bero på prisene på olje og gass i markedet. Som en følge av dette er etterspørselen etter dekommisjoneringstjenester uforutsigbar og med store svingninger.

(76) Dekommisjoneringsprosessen kan normalt deles i fire ledd.

(77) Den første delen er planleggingsfasen. I tillegg til utarbeidelse av avslutningsplanen som beskrevet over, må det gjennomføres konsekvensutredninger, vurderes mulig gjenbruk av installasjonen og planlegges for stans produksjon og fjerning av plattformen. Denne prosessen tar normalt to til fem år og står normalt for 14 % av dekommisjoneringskostnaden.[11]

(78) Den andre delen er prosessen der offshoreinstallasjonen går fra å være i produksjon "varm" til å bli nedstengt "kald". Denne fasen omtales som "Well Abandonment" eller "Plug & Abandonment" (**P&A**). Dette innebærer at plattformen forlates og rengjøres samt at det gjennomføres rengjøring av borehullet, fôringsrør kuttes og fjernes, brønnhode fjernes, utstyr fjernes og det settes plugger der det er behov for det. Denne prosessen tar normalt ett til tre år og står for 48 % av dekommisjoneringskostnaden.[12]

(79) Den tredje delen av prosessen er prosessen med å fjerne installasjoner, strukturer og rør, og gjenbruke eller gjenvinne disse. Denne fasen omtales som EPRD, som står for *Engineering, Preparation, Removal and Disposal.* [13] Det er innenfor denne delen av prosessen at partene i dag er aktive, og hvor Fellesforetaket vil ha sin virksomhet.[14] Dette består av

- planlegging av fjerning og klargjøring av installasjonen til fjerning, som tar ett til to år;
- selve fjerningen, som normalt deles i fjerning av overvannsstrukturer (topsides) og undervannstrukturer (jackets), som normalt tar to til fire år og står for 22 % av

[11] https://www.gov.scot/publications/ultra-deep-water-feasibility-study-report/pages/17/. Disse tallene er basert på prosjekter på UK sokkel, men Partene opplever at fordelingen av kostnadene mellom de ulike postene er tilsvarende i hele Nordsjøområdet.

[12] https://www.gov.scot/publications/ultra-deep-water-feasibility-study-report/pages/17/.

[13] Ingeniørarbeid er noe som gjøres gjennomgående gjennom hele dekommisjoneringsprosessen. Engineering i dette tilfellet referer til beregningene om hvordan man skal løsne en installasjon fra rør og havbunn og eventuelt løfte den over på skip.

[14] [redacted]

dekommisjoneringskostnadene, og av subsea produksjonssystemer, som tar et til to år og står for 14 % av kostnadene; og

– opphugging og gjenvinning av installasjonene, som står for 2 % av dekommisjoneringskostnadene.[15]

(80) Den siste fasen i prosessen består av å tilbakestille havbunnen i naturlig stand og overvåkning av området.

(81) De ulike fasene i prosessen kan illustreres som følger:

Figur 2: Oversikt over dekommisjonering-prosessen (kilde AKSO)

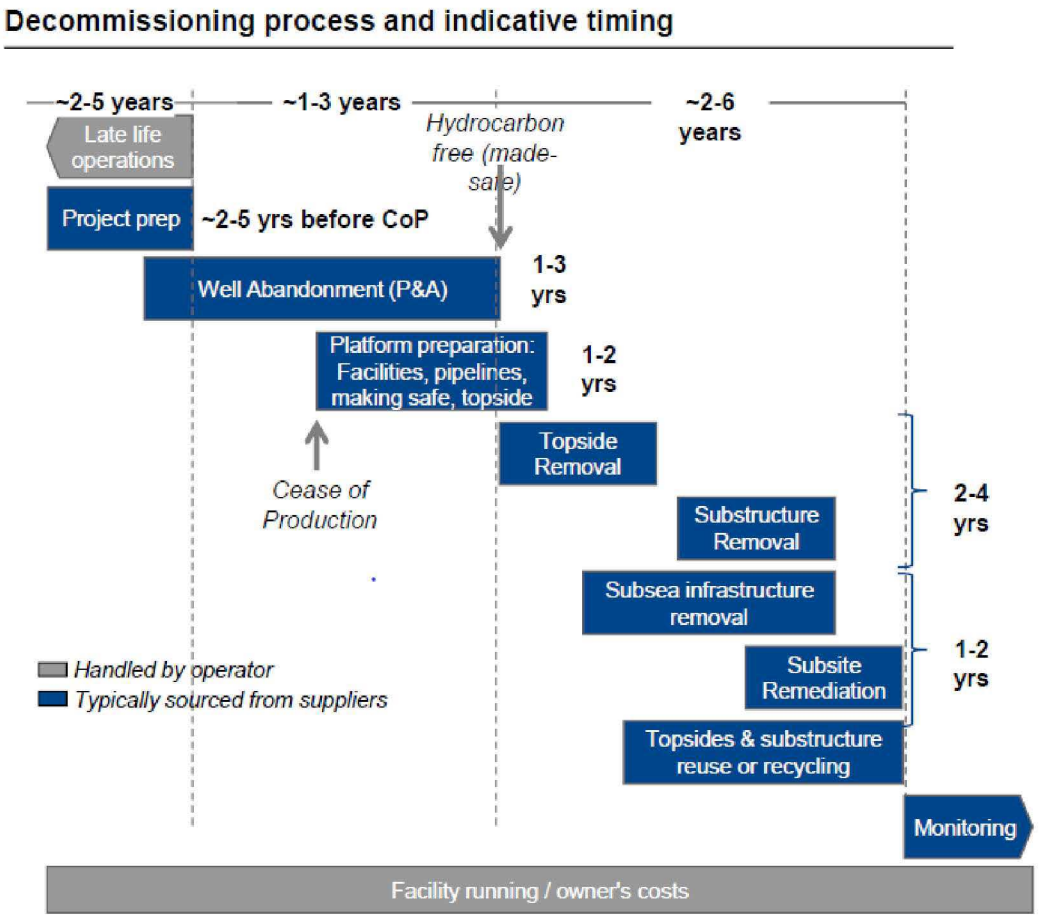

Note: There are also examples of complete processes done in 2-4 years – but these are exceptions, rather than the rule
Source: Decom North Sea; OGA UK; QVARTZ analysis

6.2 Nærmere om den tredje fasen - Forberedelse, fjerning og gjenvinning av offshoreinstallasjoner

(82) Forberedelse, fjerning og gjenvinning av offshoreinstallasjoner består av flere operasjoner som samlet omtales som EPRD: *Engineering, Preparation, Removal and Disposal*. Som nevnt begynner prosessen med planlegging og nødvendige ingeniørtjenester, og prosjektet

[15] https://www.gov.scot/publications/ultra-deep-water-feasibility-study-report/pages/17/.

avsluttes når installasjonen er ferdig gjenvunnet. Det er dermed behov for en aktør som styrer og leder denne prosessen.

(83) I de aller fleste dekommisjoneringsprosjekter, for tiden [redacted] velger operatøren å inngå kontrakt med en aktør som får rollen som totalentreprenør (**Totalentreprenøren**). Denne aktøren får deretter ansvar for hele prosessen. Operatøren står for valget av Totalentreprenør, i enkelte tilfeller etter en prekvalifiseringsprosess. En slik løsning gir operatøren flere fordeler; en part har hovedansvaret for levering og implementering av hele EPRD-prosessen, og videre oppnås at en størst mulig andel av risikoen flyttes over på Totalentreprenøren. Totalentreprenøren opererer i denne forbindelse også av og til med en fastpriskontrakt.

(84) I enkelte tilfeller, for [redacted] av installasjonene, velger operatøren å inngå kontrakter for enkelttjenester direkte med individuelle leverandører. Dette er mer normalt ved enklere kontrakter, der det ikke kreves omfattende planlegging for fjerning eller større løfteskip, f.eks. fjerning av floatere. For floatere er forberedelsen til fjerning begrenset ettersom de enkelt kan fraktes til et verft for gjenvinning.

(85) Rollen som Totalentreprenør kan innehas av forskjellige aktører, men vil typisk utføres av aktører som er involvert i prosessen fjerning, demontering eller gjenvinning av installasjoner. Dette vil normalt være selskap som utfører fjerning (Removal), store ingeniørselskap eller eieren av et verft, slik som AF Gruppen. [redacted]

(86) Totalentreprenøren vil selv utføre de deler av dekommisjoneringsprosessen vedkommende har kompetanse og ressurser til, og vil benytte underleverandører for å utføre de resterende oppgavene. Hvilke oppgaver som leies inn vil variere avhengig av hvem som er Totalentreprenør og hvilket område vedkommende er aktiv innenfor.

(87) Totalentreprenøren bestemmer hvordan og hvor dekommisjoneringen skal gjennomføres. Av Totalentreprenøren kreves dermed god kunnskap og forståelse om hvordan hele dekommisjoneringsprosessen fungerer. For de delene av prosessen der Totalentreprenøren ikke selv har kompetanse, infrastruktur eller kapasitet, vil Totalentreprenøren benytte seg av underleverandører.

(88) Hvordan Totalentreprenøren utfører sitt arbeid er i stor grad likt uavhengig av hvilken type installasjon oppdraget gjelder for. Nødvendige trinn vil variere mellom dekommisjonering av faste installasjoner, flytere (floater) eller undervannsinstallasjoner, da disse vil være av ulik størrelse og fjernes med ulike metoder, men rollen som Totalentreprenør forblir i prinsippet den samme.

6.3 Arbeid som utføres offshore - planlegging, klargjøring og fjerning

(89) Som det fremgår av figuren ovenfor innebærer arbeidet med dekommisjonering to hovedelementer offshore før installasjonen kan fraktes til kai og gjenvinningsarbeidet kan påbegynnes.

(90) Det første av disse elementene er arbeidet med å planlegge og forberede installasjonen for fjerning og transport. Dette benevnes i bransjen **Engineering and Preparation** (forkortet E&P). Størsteparten av ingeniørarbeidet gjøres før man starter prosessen offshore, og knytter seg til planlegging og beregning av kutting av rør, løsning av fester, oppdeling av plattform og hvordan man skal gjennomføre løft.[16]

(91) E&P-arbeidet gjøres som regel av Totalentreprenørene selv, ettersom disse normalt besitter slik kompetanse in house (Saipem, Heerema og Allseas har alle tilstrekkelig E&P slik kompetanse). Totalentreprenøren tar da ansvar for klargjøring og prosjektering (Engineering & Preparation). I den grad Engineering er skilt ut som en egen kontrakt, er det normalt kun for mindre, spesialiserte ingeniørtjenester.[17]

(92) De fleste operatørselskapene har dessuten intern kunnskap og kompetanse til å gjøre E&P selv, og vil særlig gjøre det i de tilfellene de ikke benytter en Totalentreprenør. I noen tilfeller i senere tid har f.eks. operatørselskap som [redacted] benyttet interne ressurser for å utføre E&P for "sine" installasjoner.

(93) Videre er det en rekke aktører med offshore ingeniørkompetanse som har kapasitet og kompetanse til å utføre E&P-tjenester for de begrensende tilfellene slike kontrakter lyses ut separat. De viktigste er Wood, Worley, Petrofac og Petrodec.[18]

(94) Klargjøring til fjerning av oljeinstallasjonen kan gjøres av operatørselskapet selv, (eller den leverandøren operatøren bruker til å utføre modifikasjoner og vedlikehold på installasjonen) eller lyses ut som en del av EPRD-kontrakten, noe som er det mest vanlige. Aktøren ansvarlig for ingeniørtjenester, normalt Totalentreprenøren, vil også være ansvarlig for å klargjøre installasjon til fjerning. I visse tilfeller vil Totalentreprenøren leie inn personell for å utføre selve klargjøringsarbeidet (Preparation) på installasjonene, typisk i tilfeller der aktøren ikke har tilstrekkelig personell tilgjengelig.

(95) Installasjonen vil i denne fasen også bli forberedt for de senere fasene av prosjektet og klargjort for fjerning. Klargjøring for fjerning av offshoreinstallasjoner omfatter en rekke oppgaver tjenester som nedstengning av systemer (engineering down), kutting av risere og pumperør (caissons) og rør mellom topsides, installasjon av løftepunkter/braketter for løft, og fjerning av obstruksjoner for løftearrangement. Et sentralt hensyn i klargjøringen er å gjøre tiltak som begrenser mulige ulykker og ivaretar de strenge kravene til HMS.

(96) Selv om innholdet i og omfanget av E&P til en viss grad kan variere med typen installasjon som prosjektet gjelder, er disse variasjonene ikke så signifikante at de påvirker tjenestens art generelt.

---

[16] Det nevnes at også de andre delene av dekommisjoneringsprosessen vil involvere ingeniørarbeid. Engineering i dette tilfellet referer imidlertid spesifikt til beregningene om hvordan man skal løsne en installasjon fra rør og havbunn og eventuelt løfte den over på skip.

[17] Det nevnes for ordens skyld at alle deler av dekommisjoneringsprosessen innebærer varierende former for ingeniørarbeid. Dette er imidlertid annet arbeid enn selve planleggingen av hvordan man vil gå frem for å fjerne installasjonen, som er det som omfattes av E&P.

[18] Worley har, sammen med den nederlanske offshoreaktøren OOS og Lloyd's Register, lansert et konsortium for å tilby dekommissioneringstjenester globalt: "*our consortium can help operators across the North Sea, Gulf of Mexico and Asia Pacific reduce the risk and cost of decommissioning whilst safeguarding their reputation*" (https://www.oedigital.com/news/479415-oos-joins-lr-worley-offshore-decommissioning-consortium).

(97) Det neste trinnet som skjer offshore er fjerning og transport til kai (Removal). Dette innebærer at offshoreinstallasjonen flyttes til et egnet ilandføringssted, typisk et verft, for videre gjenvinning eller gjenbruk. Dette er en omfattende oppgave som krever spesialfartøyer og betydelig kunnskap. Følgelig er det en arbeidsprosess som utføres av spesialiserte aktører.

(98) Metoden for fjerning, og hva slags skip og utstyr som kreves i denne forbindelse, vil variere avhengig av type installasjon. Flytende installasjoner (floatere) kan normalt enkelt tauses bort, mens faste installasjoner krever mer omfattende prosesser. Subsea produksjonssystemer, som gjerne er relativt lette, kan fjernes med samme type offshore konstruksjonsskip som plasserer dem ut. For fjerning av tradisjonelle faste oljeplattformer kreves imidlertid spesialiserte kranskip som kan utføre tunge løft.

(99) Fjerning av oljeplattformer – topsides og jacket – har tradisjonelt vært utført med kranskip der modulene løftes av plattformen ved såkalt reversert installasjon. Etter at singelløft skip som Allseas Pioneering Spirit ble bygget kan hele plattformer (topside) fjernes som en enhet. Til slutt fjernes stålunderstellet (jacket) typisk i to til tre seksjoner, avhengig av havdyp. I begge tilfellene må kutt av eksportlinjer (risere), pumperør (caissoner), brønnrør (conductor) og overløpslinjer (brann-vann, produsert vann, avløp og sjøvann) gjøres mellom topside og jacket for å separere delene før transport.

(100) En annen fjerningsmåte som ble benyttet tidligere er "piece small"-metoden. Ved denne metoden løftes gravemaskiner og annet rivningsutstyr om bord på installasjonen og mye av demonteringen foregår offshore. Mindre og demonterte deler fraktes deretter bort fra plattformen i containere. Ettersom dette krever mye arbeid offshore er dette en metode som i liten grad benyttes i dag.

(101) Offshoreinstallasjoner som fjernes kan enten gjenbrukes eller sendes til opphugging og gjenvinning.

6.4 Arbeid som utføres onshore - gjenvinning

(102) Offshoreinstallasjoner fraktes til land for gjenvinning (Disposal). Arbeidet innebærer å gjenvinne offshorestrukturene på en miljøvennlig måte på land. I enkelte tilfeller vil dette bety at konstruksjonene helt eller delvis kan brukes på nytt i andre prosjekter eller industrier. I andre tilfeller vil det være tale om mer ordinær gjenvinning av materialene. Disposal utgjør en liten del av den totale kostnaden for dekommisjoneringsprosessen, ca. 2 %.

(103) Gjenvinningen består i å fjerne og sortere alt av farlig og gjenvinnbart avfall, og installere midlertidige hjelpesystemer som muliggjør strukturell rivning, som igjen gjøres ved hjelp av gravemaskiner og, om nødvendig, skjærebrennere.

(104) Strukturene deles opp i biter som er tilpasset smelteovner, slik at de kan gjenvinnes til blant annet armeringsjern. Så mye som 98 % av fasilitetene gjenvinnes. Dette inkluderer salg av deler til gjenbruk, gjenvinning av metaller og andre komponenter og energigjenvinning av enkelte avfallskategorier. Når denne delen er ferdig kan EPRD-delen av dekommisjoneringen regnes som fullført.

7. MARKEDSDEFINISJON

7.1 Introduksjon

(105) Så vidt Partene kan se har verken Konkurransetilsynet, EU-kommisjonen eller andre nasjonale konkurransemyndigheter tidligere tatt stilling til relevante markeder der Fellesforetaket vil være aktivt.

(106) Det følger av beskrivelsen ovenfor at dekommisjoneringsprosessen medfører tilbud og innkjøp av tjenester på to ulike nivåer.

(107) På det øverste nivået finnes det et marked for Totalentreprise for forberedelse, fjerning og dekommisjonering av offshoreinstallasjoner. På dette markedet kjøper innkjøperen, normalt et olje- eller gasselskap, utførelse av samtlige ledd i EPRD-prosessen som beskrevet over fra en enkelt tjenesteleverandør, Totalentreprenøren. Totalentreprenør påtar seg totalansvar og risiko knyttet til leveranse av alle tjenester som inngår, og tjenesten som kjøpes består dermed av samtlige deler av prosessen fra start til slutt.

(108) Under markedet for Totalentreprise følger et antall separate markeder for de ulike tjeneste som dekommisjoneringsprosessen kan bestå av dersom underleverandører benyttes. Hvilke av disse tjenestene som kjøpes inn, og derfor hvilke markeder som blir relevante, vil bero på hvilken kompetanse, infrastruktur og utstyr Totalentreprenøren selv besitter.

(109) Totalentreprenøren har normalt, som beskrevet ovenfor, kapasitet til å håndtere Engineering & Preparation. Avhengig av hvem Totalentreprenøren er, vil det kunne utlyses egne underleveranser for Removal (fjerning) eller Disposal (gjenvinning). Partene på disse markedene er Totalentreprenøren som kjøper og en spesialisert tjenesteleverandør som selger. For hvert av disse segmentene er det ulike operasjoner som krever ulik kunnskap og ulikt utstyr og har ulike tilbydere.

(110) EU-kommisjonen har innen tilgrensende offshore-markeder avgrenset egne markeder for totalleveranser av produkter eller tjenester og samtidig avgrenset separate markeder for den enkelte komponenten eller tjenesten som inngår i totalleveransen.[19] Partene fremholder at tilsvarende gjelder for dekommisjoneringsprosessen.

(111) Fellesforetaket vil ha egen kapasitet innen (i) markedet for Totalentreprise og (ii) innenfor den delen av dekommisjoneringsarbeidet som gjøres onshore, altså markedet for Disposal/gjenvinning. Disse vil behandles i det følgende.

(112) Som beskrevet ovenfor pleier Engineering & Preparation (prosjektering og forberedelsesarbeid) å bli håndtert av Totalentreprenøren (eller av operatøren selv) selv med interne ressurser. Denne aktiviteten er dermed ikke å betrakte som et marked i økonomisk forstand.

---

[19] Se f.eks. sak COMP/M.6854 *Cameron / Schlumberger / OneSubsea* som indikerer at det foreligger ett marked for subseainstallasjoner som leveres som totalkontrakter og samtidig separate markeder for komponenter/tjenester som inngår i totalleveransen.

7.2 Markedet for Totalentreprise for forberedelse, fjerning og gjenvinning av offshoreinstallasjoner

7.2.1 Produktmarked

(113) Partene er av den oppfatning at det eksisterer et eget produktmarked for totalentreprise for forberedelse, fjerning og gjenvinning av offshoreinstallasjoner, som omfatter ansvar for Engineering, Preparation, Removal og Disposal av offshoreinstallasjoner[20] (**Totalentreprise**).

(114) Som beskrevet over i punkt 6.2 skjer operatørens innkjøp av forberedelse, fjerning og gjenvinning av offshoreinstallasjoner i vesentlig grad ved at det tildeles en samlet kontrakt til en enkelt Totalentreprenør (anslagsvis [redacted] av kontraktene). Totalentreprenøren er ansvarlig for organisering, ledelse og utførelse av hele prosessen og påtar seg risikoen for hele leveransen. Totalentreprenøren utfører normalt selv E&P og enten Disposal eller Removal, og innhenter tilbud fra underleverandører på områder som Totalentreprenøren ikke selv dekker. Det er opp til Totalentreprenøren å bruke egen kapasitet eller leie tjenester fra tjenesteleverandører for å utføre oppdraget. Operatørselskapet vil forholde seg til Totalentreprenøren som avtalepart.

(115) Operatøren vil normalt føre så mye risiko som mulig over på totalentreprenøren. Det forekommer ulike varianter av kontrakter, avhengig av hvordan risikoen skal fordeles mellom partene. Dette inkluderer fastpriskontrakter. Avtalevilkår og -innhold avviker ikke vesentlig avhengig av type installasjon det gjelder.

(116) Totalentreprisekontrakter utlyses for alle typer offshoreinstallasjoner uavhengig av type installasjon.

7.2.2 Geografisk marked

(117) Partene ser en utvikling av markedet for Totalentreprise for forberedelse, fjerning og gjenvinning av offshoreinstallasjoner mot å være regionalt, eller til og med globalt i utstrekning. [redacted] De store aktørene som utfører totalentrepriser for forberedelse, fjerning og gjenvinning av offshoreinstallasjoner i Nordsjøen opererer i hele Europa og i Nord-Amerika. Tilbud på totalentreprise i Nordsjøområdet kommer fra aktører utenfor dette geografiske området, slik som f.eks. Tyrkia. Totalentreprise for forberedelse, fjerning og gjenvinning av offshoreinstallasjoner krever ikke lokal tilstedeværelse. I den grad en Totalentreprenør må utføre tjenester lokalt, kan lokale tjenesteleverandører benyttes.

(118) Dersom man skulle se hen til et snevrere geografisk marked, anfører Partene at dette i det minste vil bestå av Nordsjøområdet som definert ovenfor, dvs. Nordsjøen med kystlandene Storbritannia, Norge, Danmark og Nederland.

(119) Konkurransebetingelsene i de forskjellige landene i Nordsjøområdet er like eller tilsvarende, med mange av de samme aktørene aktive i alle landene, både operatørselskaper og tilbydere

[20] Dette omfatter i dag tjenestene omtalt over som EPRD (Engineering, Preparation, Removal og Disposal). Partene anses at også de øvrige delene av dekommisjoneringsprosessen – planlegging, brønnplugging og site remediation/monitoring – i prinsippet kan inkluderes i slike totalentreprises, og ønsker på sikt også å kunne tilby slike tjenester som en del av en totalentreprise, men opplever at dette ikke etterspørres av markedet i dag.

av Totalentreprise. Partene opplever at operatørene ikke har preferanser på hvilke land Totalentreprenøren kommer fra.

(120) Videre er de regulatoriske kravene som regulerer Totalentreprise, og de ulike tjenester som inngår, i prinsippet de samme i hele Nordsjøområdet. Disse er harmonisert gjennom EU og EØS-avtalen.

(121) Regler om dekommisjonering av offshoreinstallasjoner finnes i OSPAR-konvensjonen og spesifikt dets *Decision 98/3 on the Disposal of Disused Offshore Installations*, beskrevet i punkt 6.1. Her oppstilles det krav som de respektive statene må stille blant annet til dekommisjonering som skjer i konvensjonsområdet.

(122) OSPAR gjelder for dekommisjonering av faste installasjoner. For flytere (floaters) gjelder Forordning 1013/2006 European Waste Shipment Regulation (EC) No 1013/2006, som implementerer Basel Convention on the Control of Transboundary Movements of Hazardous Wastes and their Disposal. Forordningen, som gjelder i hele EØS, inneholder regler for hvordan avfallsprodukter skal behandles og transporteres innen og ut av EØS, inklusivt dekommisjonering av skip og flytende offshoreinstallasjoner.

(123) Videre følger det krav av retningslinjene til International Maritime Organisation (IMO). IMO-retningslinjene (MSC/Circ. 490, 4 May 1988) er veiledende retningslinjer som i første rekke har som formål å ivareta hensyn til skipsfarten.

(124) Det er ikke særnorske krav knyttet til dekommisjonering av offshoreinstallasjoner som utelukker aktører fra andre land. Slike krav er heller ikke stilt i de andre landene som inngår i Nordsjømarkedet.

(125) At det minste geografiske markedet er Nordsjøområdet underbygges av at det er flere aktører fra en stat som håndterer forberedelse, fjerning og gjenvinning i andre land. Blant de største aktørene innen Totalentreprise inngår nederlandske og britiske selskap (Heerema, Saipem og Allseas), som er aktive over hele Nordsjøområdet. Disse aktørene er for øvrig virksomme både i flere geografiske områder (Europa, Amerika, Asia etc.) samt innenfor flere virksomhetsområder (offshore vind, bygg av installasjoner, etc.).

(126) Innenfor Nordsjøen har transportdistansen etter det Partene erfarer liten betydning for prisen på Totalentreprisen. Avstandene til de ulike verftene er ikke nevneverdig forskjellig, og transportpris utgjør en liten andel sammenlignet med prisen med å løfte installasjonen fra havbunnen.

(127) Forskjeller i priser mellom de ulike landene i Nordsjøområdet er gjerne knyttet til ulike typer installasjoner. På nederlandsk og sørlig del av britisk sokkel har det først og fremst blitt benyttet små installasjoner som er rimelige å fjerne og gjenvinne, mens det i midtre og nordlige del av Nordsjøen (norsk og nordlige del av britisk sokkel) er mange store plattformer som er mer komplekse å løfte bort.

(128) På grunn av det ovennevnte anser Partene at det relevante geografiske markedet i det minste utgjør Nordsjøområdet og den videre analyse vil bli foretatt basert på denne snevre markedsavgrensningen.

7.3 Markedet for Disposal/gjenvinning

7.3.1 Produktmarked

(129) Partene er av den oppfatning at det kan avgrenses et eget produktmarked for gjenvinning av offshoreinstallasjoner (Disposal).

(130) De tjenestene som inngår i Disposal er beskrevet i punkt 6.4 ovenfor og inkluderer prosessen etter at installasjonen er fjernet fra havet og er levert til et egnet verft for opphugging og gjenvinning. Arbeidet foregår onshore, etter at installasjonen er løftet på land. Denne prosessen dreier seg om å utnytte og gjenvinne installasjonen. Arbeidet består i å fjerne og sortere alt av farlig og gjenvinnbart avfall, og installere midlertidige hjelpesystemer som muliggjør strukturell rivning. Gjenvinning inkluderer endelig salg av deler til gjenbruk, gjenvinning av metaller og andre komponenter og energigjenvinning av enkelte avfallskategorier. Når gjenvinningen er ferdig kan Disposal-prosjektet regnes som fullført. Prosessen krever særskilt kunnskap, myndighetstillatelser og tilgang til særskilte fasiliteter.

(131) Disposal tilbys hovedsakelig til Totalentreprenører som er ansvarlig for hele prosessen med forberedelse, fjerning og gjenvinning. I begrenset utstrekning tilbys gjenvinning også direkte til operatørselskap som ikke benytter en Totalentreprenør.

(132) Prosessene som leder frem til Disposal av faste installasjoner og flytende installasjoner (floatere) er til en viss grad forskjellige, da det benyttes ulike metoder for Removal. Dette kan påvirke hvilke verft som kan utføre Disposal-delen av dekommisjoneringen.

(133) Floatere, som per definisjon flyter, slepes vanligvis til kaikanten og løftes deretter opp på land med verftets maskiner, dras opp på slipp eller legges i tørrdokk. De fleste verftene har infrastruktur til å ta imot floatere ved å benytte en av disse metodene.

(134) Faste installasjoner deles mellom "topside" og "jacket". Disse enhetene løftes på spesialbygde løfteskip og transporteres til land. Avhengig av løfteskipets egenskaper (størrelse, dybde etc.) kan ulike verft ha ulik kapasitet til å motta slike skip. Det vil imidlertid sjelden være størrelsen eller typen installasjon som er avgjørende for om et verft kan ta imot installasjonen, men egenskapene ved skipet brukt av Removal-aktøren. Det er ikke alle verftene som har infrastruktur eller egenskaper til å ta imot installasjoner fra alle løfteskip. F.eks. vil ikke [redacted] og enkelte verft i Storbritannia og Nederland har vanndyp som er for grunne til å ta imot de største båtene til Herrema, Allseas og Saipem. I slike tilfeller kan imidlertid installasjonen løftes over på en lekter som taues det siste strekket inn til verftet. Partene opplever at ekstrakostnadene med en slik flytting over på lekter ikke er betydelige, og at dette gjøres i dag.[21]

(135) Verken type installasjon eller installasjonens størrelse påvirker i utgangspunktet innholdet i tjenesten eller de ressurser som kreves for å utføre den. Kontraktsform og -vilkår, teknikken

[21] Eksempler på at installasjoner har blitt flyttet over på lektere er dekommisjoneringen av Ninian Northern 2020, der topside ble løftet fra Allseas' skip Pioneering Spirit og over på Allseas' lekter Iron Lady som transporterte den til kaikanten hos Veolia-Petersons verft i Dales Voe (https://www.shetlandtimes.co.uk/2020/08/28/worlds-largest-construction-vessel-arrives-at-dales-voe); dekommisjoneringen av Topside fra Spirit Energy sin boreplattform DP4 som ble lastet om fra Pioneering Spirit til Iron Lady i munningen av elven Forth, og lekteren ble deretter slept til CessCons verft i Methil (https://www.dunfermlinepress.com/news/19349818.rosyth-iron-lady-barge-departs-forth-port-energy-park-fife-methil/); og plattformen NW Hutton som ble levert i moduler via lekter til Able UK.

som benyttes for demontering og gjenvinning, og fasiliteter og utstyr som anvendes ved leveranse av tjenesten er i utgangspunktet likt.

(136) Partene anser det på denne bakgrunn ikke relevant å dele opp markedet for Disposal etter av type installasjon eller størrelse på installasjonen.

(137) Det nevnes at enkelte offshoreinstallasjoner gjenbrukes. Dette gjelder særlig subsea produksjonssystemer, som gjerne er av nyere dato, men også enkelte produksjonsplattformer har eller er tenkt gjenbrukt i oljeindustrien eller andre industrier, som f.eks. havvind. Disse installasjonene inngår ikke i markedet for gjenvinning.

7.3.2 Geografisk marked

(138) Partene ser en utvikling av markedet for Disposal mot å være regionalt eller til og med globalt i utstrekning. Et eksempel som illustrerer dette er ExxonMobiles dekommisjonering av Sable-prosjektet i Canada, der installasjonene ble fraktet av Heerema til Ables verft i UK. Videre er en rekke installasjoner fra Nordsjøen blitt fraktet til blant annet Tyrkia for gjenvinning på verft der.[22] Aktører i disse landene kan blant annet dra nytte av kostnadsfordeler. [redacted]

(139) Dersom man skulle se hen til et snevrere geografisk marked, anfører Partene at dette i det minste vil bestå av Nordsjøområdet som definert ovenfor, dvs. Nordsjøen med kystlandene Storbritannia, Norge, Danmark og Nederland.

(140) Partene opplever at konkurransebetingelsene i de forskjellige landene i Nordsjøområdet er like eller tilsvarende, med mange av de samme aktørene aktive i alle landene, både operatørselskaper, Totalentreprenører og tilbydere av Disposal-tjenester.

(141) De regulatoriske kravene som regulerer Disposal-virksomhet i prinsippet de samme i de ulike landene i Nordsjøområdet. Som beskrevet over er dekommisjonering regulert av internasjonale regler, som OSPAR-konvensjonen, og EU- og EØS-regler.

(142) For å gjenvinne offshoreinstallasjoner kreves det i alle landene i Nordsjøområdet at man oppfyller visse miljøkrav samt at man har utslippstillatelse. De nøyaktige miljøkravene kan variere noe fra land til land, med de strengeste miljøkravene i Nederland, men vil imidlertid i stor grad sammenfallende i de ulike landene.

(143) Det er ikke særnorske krav knyttet til Disposal av offshoreinstallasjoner som utelukker aktører fra andre land. Slike krav er heller ikke stilt i de andre landene som inngår i Nordsjømarkedet.

(144) [redacted]

(145) Innenfor Nordsjøområdet er forskjellene i transportdistanse mellom de ulike verftene begrenset, med den konsekvens at transportkostnadene ikke vil variere vesentlig avhengig av hvilke verft som benyttes.

[22] Verft i Tyrkia og USA er godkjent av EU for gjenvinning av skip, se https://ec.europa.eu/environment/topics/waste-and-recycling/ships_en.

(146) At markedet i det minste omfatter hele Nordsjøområdet kan illustreres av et flertall eksempler på aktører fra en stat som håndterer dekommisjonering i en annen, som f.eks.

- En rekke Disposal-kontrakter knyttet til installasjoner på britisk sokkel, som er den sokkelen der det har vært gjennomført flest nedstenginger av olje- og gassinstallasjoner, er tildelt verft i Norge og Nederland;
- Partene og øvrige aktører betrakter hele Nordsjøen som sitt marked: f.eks. angir Veolia-Peterson at deres fasiliteter er "*Strategically-placed facilities to cover all of the UK and Norwegian North Sea assets*" og at deres verft i Greenhead er "*servicing the central and northern North Sea*"; og
- Kontrakten for Disposal av Veslefrikk B, som er i umiddelbar nærhet til AF Miljøbase Vats, gikk til M.A.R.S. og deres verft i Frederikshavn. Geografisk nærhet til objektet som skal gjenvinnes er altså ikke en forutsetning eller konkurransefordel.

(147) På bakgrunn av det ovennevnte anser Partene at det snevreste rimelige geografiske markedet utgjør Nordsjøområdet.

(148) Den videre analyse vil bli foretatt basert på den snevrest mulige definisjon av det geografiske marked, da Foretakssammenslutningen, selv om markedet defineres snevert til Nordsjøområdet, ikke vil ha virkninger på konkurransen som gjør at inngrepsvilkåret i § 16 er oppfylt.

7.4 Oppsummering

(149) Både AF Gruppen og AKSO er i dag aktive innenfor Disposal, som beskrevet ovenfor. Foretakssammenslutningen medfører dermed en horisontal overlapp i dette markedet. Som det vil bli redegjort for i mer detalj nedenfor, vil Fellesforetaket få en markedsandel på like over [redacted] av markedet for Disposal. Markedet vil dermed være et berørt marked. En nærmere beskrivelse av konkurransesituasjonen i markedet er inntatt i punkt 8.2 nedenfor.

(150) Partene har også overlappende aktivitet innenfor Totalentreprise for forberedelse, fjerning og gjenvinning av offshoreinstallasjoner. Imidlertid vil partenes samlede markedsandel innenfor dette markedet ikke [redacted] og dette markedet er derfor ikke et berørt marked. En nærmere beskrivelse av konkurransesituasjonen i markedet er allikevel inntatt i punkt 8.1 nedenfor.

(151) Disposal utgjør en innsatsfaktor i markedet for Totalentrepriser for forberedelse, fjerning og gjenvinning av offshoreinstallasjoner. Det finnes derfor en potensiell vertikal relasjon mellom partenes Disposal-virksomhet og markedet for Totalentreprise.

(152) Videre, som tidligere beskrevet er AKSO aktiv innen ingeniørtjenester, inkludert spesialiserte ingeniørtjenester knyttet til dekommisjonering som etter omstendighetene kan leveres til aktører som tilbyr Totalentreprise.[23] Det finnes derfor en potensiell vertikal relasjon mellom AKSO som tilbyder av ingeniørtjenester og markedet for Totalentreprise.

[23] Det er i dette tilfellet ikke snakk om beregningene om hvordan man skal løsne en installasjon fra rør og havbunn og eventuelt løfte den over på skip, som utgjør E-en i EPRD, men spesialiserte deler av arbeidet med å forberede fjerning av offshoreinstallasjoner.

(153) Disse markedene vil imidlertid ikke utgjøre berørte eller vertikalt overlappende markeder, da Partenes markedsandeler ikke [redacted] i markedet for Totalentreprise. Dette er nærmere adressert under punkt 8.3 nedenfor.

8. KONKURRANSEVURDERING

8.1 Totalentreprise for forberedelse, fjerning og gjenvinning i Nordsjøområdet

(154) Begge Partene har virksomhet innen Totalentreprise i Nordsjøområdet. Foretakssammenslutningen får imidlertid ingen negativ virkning på konkurransen i dette markedet.

(155) **For det første** er partenes virksomhet innen Totalentreprise svært begrenset i omfang.

(156) Verken AF Gruppen eller AKSO har omfattende virksomhet innen Totalentreprise alene, men har hovedsakelig hatt denne rollen i samarbeid med andre. [redacted]

(157) AKSO på sin side er i begrenset utstrekning aktiv innenfor dette markedet gjennom ulike allianser og [redacted] AKSO har gjennom et samarbeid med Aker BP og Subsea 7 (AkerBP Subsea Alliance) vært Totalentreprenør på dekommisjoneringen av et subsea produksjonssystem i 2019.[25] Videre har AKSO samarbeide med DOF om opprettelsen av KDS JV, som har blitt tildelt en kontrakt for Totalentreprise for fjerning av en subsea-installasjon.[26]

(158) Følgelig har AKSO ingen virksomhet innenfor Totalentreprise på egenhånd, kun gjennom samarbeidene med henholdsvis DOF og AkerBP og Subsea 7. Det kan derfor reises spørsmål om det i det hele tatt er en reell overlapp mellom Partenes virksomhet i markedet for Totalentreprise.

(159) **For det andre** er Partenes virksomhet innenfor Totalentreprise i all hovedsak komplementær, da partene har fokusert på ulike typer kontrakter innenfor Totalentrepriser. AKSO har utelukkende vært Totalentreprenør for forberedelse, fjerning og gjenvinning [redacted] mens AF Gruppen har hatt denne rollen [redacted]. Partene vil derfor i alle tilfelle ikke kunne anses for å være nære konkurrenter.

(160) **For det tredje** er Partenes markedsandel i markedet for Totalentreprise begrenset.

(161) Markedet er et anbudsmarked, som karakteriseres av at markedsdeltakerne konkurrerer om å vinne en eller flere av ett fåtall store kontrakter i sin helhet. Markedsandeler må derfor vurderes over en lengre tidsperiode som avspeiler forholdene på det relevante markedet når

[24] [redacted]

[25] AkerBP Subsea Alliance tilbyr utelukkende tjenester til offshoreprosjekt der AkerBP er operatør. Samarbeidet omfatter hovedsakelig tjenester knyttet til subsea utvikling av felt, med tilbyr også tjenster innen subsea dekommisjonering.

[26] KDS JV tilbyr løsninger til subsea, fornybar energi på dypt vann, FPSO renovasjon og innen dekommisjonering

det gjelder avtaleprosessen, kontraktens lengde etc.[27] Etter Partenes vurdering er en passende periode for en slik analyse fem til syv år.[28]

(162) Partene har ikke fullstendig oversikt over alle totalentreprisekontrakter som er tildelt i Nordsjøen eller når de enkelte kontraktene har blitt tildelt. Partene har derfor i stedet benyttet år for fjerning som relevant tidspunkt. Tildeling skjer normalt ett til tre år før fjerning, men kortere eller lengre tidsintervaller kan forekomme. Mot denne bakgrunn har Partene beregnet markedsandeler basert på kontrakter der kontraktsgjennomføringen starter etter 2016. Dette inkluderer også kontrakter som er tildelt, men hvor kontraktsperioden vil starte i løpet av de nærmeste årene.

(163) Partene har utarbeidet en sammenstilling over de kontrakter for forberedelse, fjerning og gjenvinning av offshoreinstallasjoner som er utlyst og tildelt i Nordsjøområdet de seneste årene. Oversikten er satt sammen basert på Partenes markedskunnskap. Oversikten følger vedlagt som:

Vedlegg 5: Oversikt over kontrakter for forberedelse, fjerning og gjenvinning av offshoreinstallasjoner

(164) Det bemerkes at for enkelte av kontraktene som inkludert i oversikten er det ikke tildelt kontrakt for Totalentreprise.

(165) Etter partenes beste estimat har det i denne perioden blitt tildelt [redacted] kontrakter i markedet for Totalentreprise. Av disse har AF Gruppen, enten alene eller sammen med Heerema, blitt tildelt [redacted] kontrakter, mens AKSO gjennom KDS JV og AkerBP Subsea Alliance er tildelt [redacted] kontrakter. Partene har følgende en markedsandel på [redacted] i markedet for Totalentrepriser.

(166) Tilsvarende som for alle markedsandelene som presenteres i denne meldingen er den overnevnte informasjonen basert på de kontrakter Partene kjenner til. Ettersom det med rimelighet kan antas at det finnes kontrakter som ikke er en del av oversikten er de presenterte markedsandelene med stor sannsynlighet overestimert.

(167) Partene anser at antall tildelte kontrakter er den målemetode som er best egnet til å beregne markedsstyrke av følgende grunner:

(i) aktørene i markedet konkurrerer om hver enkelt utlyst kontrakt, uavhengig av kontraktens verdi eller størrelse;

---

[27] Ettersom data over en kortere periode ikke gir et korrekt bilde av markedsandelenes funksjon: se EU-kommisjones beslutning i COMP/M.1016 *Price Waterhouse/Coopers & Lybrand*: "*This lack of market fluidity means that in addition to market shares relating to a single year, it is necessary to examine tender offers and bidding data over a longer period in order to more fully appraise the nature and extent of the competitive process in the Big Six market for large companies*" (st 86); COMP/M.8677 *Siemens/Alstom*: "*In bidding markets, market shares based on a very small number of tenders do not allow drawing any meaningful conclusions of each player's real strength in the market*" (st 211).

[28] En slik vurdering må gjøres på grunnlag av markedets egenskaper, antal kontrakter som inngås, kontraktslengde etc. Kommisjonen har f.eks. tidligere anvedt seg av en 10-årsperiode i saken *Siemens/Alstom* ("*As a matter of methodology, the Commission maintains that market shares and bidding analysis based on the 2008-2018 period, in combination with other relevant factors such as the analysis of the internal documents, should form the basis for the assessment*") og en 5-årsperiod for andre produkter (COMP/M.9234 *Harris Corporation/L3 Technologies*: "*However, because demand is indeed lumpy, market shares over a longer period (multiple years) are more indicative of market power than market shares for a given year because large swings of market shares caused by the win or loss of a significant tender in a certain year are smoothed out. Consequently, the Commission will use market shares over a five year period i.e. 2014-2018*"). Partene mener at det relevante tidsrommet i denne saken ligger i dette tidsintervallet.

(ii) størrelse eller verdi på en kontrakt indikerer ikke høyre konkurransekraft: om to konkurrenter har vunnet hver sin kontrakt hvorav den ene har 25% mer tonnasje enn den andre kan det ikke fra dette sluttes at dette selskapet har større markedsmakt;

(iii) stort sett alle markedsaktører har kapasitet til å håndtere innkommende oppdrag, uavhengig av installasjonens størrelse;

(iv) størrelsen som kontrakter påvirker i begrenset grad den tjenesten som utføres; og

(v) flestepartene av kontraktene i markedet er av en slik størrelsesorden at det er attraktivt for alle aktørene i markedet som har kapasitet å by på dem.

(168) Partene bemerker at de i alle tilfelle ikke har oversikt over den enkelte kontraktsverdi eller finansielle vilkår, og at de følgelig ikke har data for å beregne markedsandeler på kontraktsverdi. Tonnasje vil ikke nødvendigvis være avgjørende for kontraktsverdi. Kontraktsverdi vil også bero på prosjektets kompleksitet, øvrig tilbud og etterspørsel i markedet, og vil dessuten være påvirket av forventede stålpriser aktørene kan oppnå ved salg av gjenvunnet stål.

(169) Som det fremkommer av oversikten kunngjøres kun et fåtall kontrakter hvert år. Det betyr at konkurransen om hver kontrakt blir stor. I denne forbindelse har EU-kommisjonen tidligere uttalt at "[...] *even where there is a small number of credible bidders, particularly intensive competition is to be expected if, in a bidding market, a large proportion of tenders is awarded in a few, large transactions and the products of the various competitors and their cost structure are largely homogeneous*". [29] Denne beskrivelse er dekkende for konkurransen i markedet for Totalentreprise i Nordsjøen.

(170) Historiske markedsandeler, selv om de kan gi en indikasjon på markedsposisjonen, vil derfor ikke være avgjørende for analysen av konkurransen fremover. I et anbudsmarked som er preget av konkurranse om noen få store avtaler, gir ikke markedsandeler i seg selv en indikasjon på markedsmakt. Markedsandeler kan gi en oversikt over hvilke aktører som historisk har vunnet kontrakter og dermed gi en indikasjon på hvilke aktører som er i stand til å utøve konkurranse i markedet nå og i fremtiden.[30]

(171) **For det fjerde** er markedet som nevnt over et anbudsmarked, der det sentrale for konkurransen er fortsatt tilstedeværelse av troverdige budgivere som kan konkurrere om framtidige kontrakter.

(172) Det er en rekke store aktører på markedet for Totalentreprise i Nordsjøen, og som Partene forventer at vil forbli aktive i dette markedet fremover. De største aktørene er Allseas, med

---

[29] COMP/M.3653 *Siemens/VA Tech*.

[30] Se f eks COMP/M.3148 *Siemens/Alstom*: "*As ISTs are procured through bidding procedures, market shares (either calculated on the basis of sales or installed base) only reflect previous wins and be an unreliable proxy for the competitive strength of the players in the market*". Se også COMP/M.3653 *Siemens/VA Tech*: "*market shares would, in practice, provide very little information on the possible market power of a bidder*".
Praksis sammenfattes av OECD (DAF/COMP(2006)31, Competition in bidding markets):
"*Existing market shares are not always informative about competition in the future, whether in markets with bidding or markets without bidding.* (...) *The key is to identify likely credible bidders in future bidding opportunities. This is equivalent to the standard analysis of existing and potential competition. Likely potential bidders are identified and their likely entry barriers are assessed. It is not necessarily the case that each potential bidder is an equally likely future winner of a bidding competition.*"

en estimert markedsandel på [redacted], Heerema med en estimert markedsandel på [redacted] (dette inkluderer [redacted]) og Saipem med en estimert markedsandel på [redacted] I tillegg er det en rekke andre aktører som har tilsvarende kompetanse og erfaring.

(173) Som tidligere beskrevet er det sannsynlig at markedet vil vokse kraftig i årene fremover. Dette gir både større muligheter økte incitamenter for andre aktører til å gjennomføre investeringer og andre tiltak for å konkurrere på markedet.

(174) Partene forventer også inntreden av aktører fra andre tilgrensende virksomhetsområder (offshore service osv.) som endrer tilbud til dekommisjonering av offshoreinstallasjoner. Et eksempel på dette er samarbeidet den hollandske offshore service leverandøren OOS International har inngått med ingeniørselskapene Worley og Lloyd's Register i juni 2020. Formålet med samarbeidet er å "*help operators across the North Sea, Gulf of Mexico and Asia Pacific reduce the risk and cost of decommissioning*".[31]

(175) Det vil derfor være en rekke sterke konkurrenter til stede i markedet etter Foretakssammenslutningen.

(176) Det følger av denne redegjørelsen at Foretakssammenslutningen ikke "i betydelig grad [vil] hindre effektiv konkurranse" på markedet for Totalentreprise for forberedelse, fjerning og gjenvinning av offshoreinstallasjoner i Nordsjøen jf. konkurranseloven § 16. Tvert imot vil konkurransen etter Partenes oppfatning forsterkes med etableringen av Fellesforetaket.

8.2 Disposal av offshoreinstallasjoner i Nordsjøområdet

(177) Partene har overlappende virksomhet innen Disposal i Nordsjøområdet.

(178) Partenes markedsandel i dette markedet vil være [redacted] og markedet er derfor å anse som et berørt marked. Imidlertid vil opprettelsen av Fellesforetaket ikke "i betydelig grad hindre effektiv konkurranse" i dette markedet. Vilkårene for inngrep er derfor ikke oppfylt.

(179) **For det første** vil partene ha en begrenset markedsposisjon der de ikke har insentiv eller mulighet til å utøve markedsmakt.

(180) Markedet for Disposal i Nordsjøen er som tidligere beskrevet et anbudsmarked, som karakteriseres av at markedsdeltakerne konkurrerer om å vinne en eller flere av ett fåtall store kontrakter.

(181) Innledningsvis bemerkes at markedet ikke er tilstrekkelig transparent til å foreta en fullstendig anbudsanalyse. Ikke alle kontrakter offentliggjøres, og partene har ikke et fullstendig bilde av hvem som vinner kontraktene de er kjent med. Fremfor alt har ikke partene kunnskap om hvilke aktører som inngir tilbud på de enkelte kontraktene.

(182) For en beskrivelse av hvordan Partene har beregnet markedsandeler og hvilke kontrakter Partene anser for å være relevant for denne analysen vises til punkt 8.1. Partene har utarbeidet en sammenstilling over de kontrakter for forberedelse, fjerning og gjenvinning

[31] https://www.oedigital.com/news/479415-oos-joins-lr-worley-offshore-decommissioning-consortium.

av offshoreinstallasjoner som er utlyst og tildelt i Nordsjøområdet de seneste årene, inntatt for **Vedlegg 5** over.[32]

(183) Ser man på tildelte Disposal-kontrakter der installasjonen har blitt fjernet fra 2016 og fremover, har Partene en samlet markedsandel på [redacted]%, basert på at totalt [redacted] kontrakter er tildelt. Av disse er AKSO (inkludert tidligere Kverner) tildelt [redacted], mens AF Gruppen er tildelt [redacted].

(184) Oversikten er begrenset til de kontrakter Partene kjenner til. Ettersom det med rimelighet kan antas at det finnes kontrakter som ikke er en del av oversikten er de presenterte markedsandelene med stor sannsynlighet overestimert. Etter Partenes vurdering er reell markedsandel betraktelig lavere.

(185) Som det fremkommer av oversikten kunngjøres kun et fåtall kontrakter hvert år. Det betyr at konkurransen om hver kontrakt blir stor.

(186) Partenes markedsandeler indikerer verken en dominerende stilling i markedet eller særlig markedsmakt.

(187) **For det andre** vil Partene vil etter Foretakssammenslutningen fortsette å møte konkurranse fra en rekke aktører på markedet. Disse vil forbli troverdige budgivere på markedet etter Foretakssammenslutningen og kan forventes å disiplinere Fellesforetaket i fremtidige budprosesser.

(188) En liste over verft i Nordsjøen som har kapasitet, kompetanse og nødvendige tillatelser for å utføre Disposal av offshoreinstallasjoner er inntatt som:

Vedlegg 6: Oversikt over verft som kan utføre Disposal av offshoreinstallasjoner i Nordsjøen

(189) Av aktørene aktive innen Disposal nevnes særlig Veolia-Peterson, som driver tre verft i Storbritannia: Dales Voe og Greenhead på Shetland, og Great Yarmouth i Skottland. [33] Veolia er en at verdens største aktører innen avfallssortering og gjenvinning, mens Peterson er en leverandør av logistikktjenester til energisektoren. Alle tre verftene er rettet mot dekommisjonering og har infrastruktur, tillatelser og kapasitet til å gjenvinne alle typer offshoreinstallasjoner. Dales Voe har nylig blitt oppgradert med en dypvannskai som kan ta imot også verdens største løftefartøy (Allseas' Pioneering Spirit).[34]

[32] Det er langt på vei de samme kontraktene som er relevante for vurdering av markedet for Totalentreprise for forberedelse, fjerning og gjenvinning som for Disposal. Det vil imidlertid kunne være noen variasjoner. I enkelte tilfeller benytter operatøren seg ikke av en Totalentreprenør, men tildeler Disposal direkte. I andre tilfeller kan en Totalentreprenør enda ikke ha tildelt Disposal eller installasjonen kan være planlagt gjenbrukt.

[33] Veolia-Peterson drev også tidligere verftet på Lutelandet i Norge

[34] "*Our newly developed deep-water Dales Voe decommissioning facility can accommodate the biggest heavy lift vessels and rigs, as well as having the flexibility to handle smaller operations*", https://www.veolia.co.uk/services/offshore-decommissioning

Figur 3: Kart over verft som kan utføre Disposal av offshoreinstallasjoner i Nordsjøen (Kilde: AF)

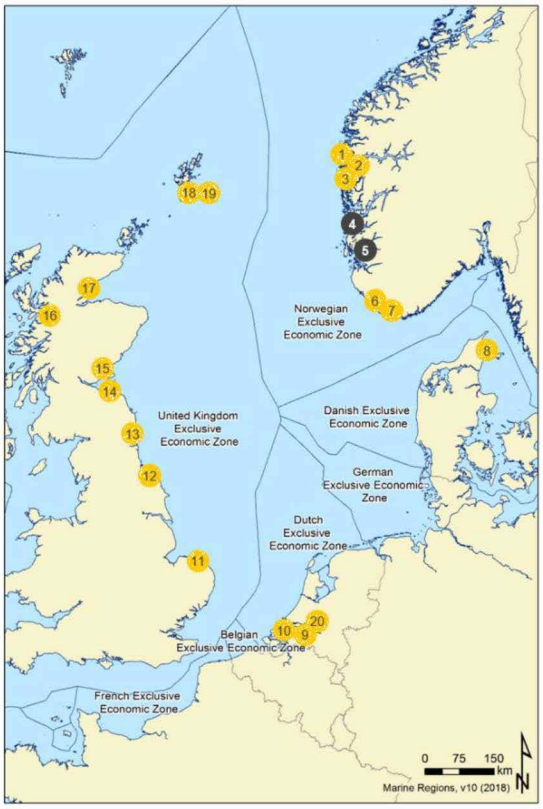

1. Lutelandet (Lutelandet Offshore)
2. Gulen (Arise)
3. Hanøytangen (Hellik Teigen)
4. Eldøyane (AKSO)
5. AF Miljøbase Vats (AF)
6. Green Yard
7. Lyngdal (Hellik Teigen)
8. Frederikshavn (M.A.R.S.)
9. Vlissingen (Sagro)
10. HSD Yard Flushing (Hoondert)
11. Great Yarmouth (Veolia-Peterson)
12. Able Seaton (Able Group)
13. Port of Blyth
14. Energy Park Fife (CessCon)
15. Port of Dundee (Forth Ports/John Lawrie Group)
16. Kishorn Port (Kishorn Port Ltd)
17. Port of Cromarty Firth
18. Dales Voe (Veolia-Peterson)
19. Greenhead (Veolia-Peterson)
20. Vlissingen (BOW Terminal)

(190) I tillegg til å møte konkurranse fra disse aktørene, som tilbyr tjenester særskilt mot offshore og shipping, møter Partene konkurranse fra rekke aktører innenfor gjenvinningsbransjen, som Stena Recycling i Norge og Danmark, Norsk Gjenvinning og Hellik Teigen i Norge. Disse aktørene vil i mindre grad håndtere de største installasjonene, men konsentrere seg mer om f.eks. subseainstallasjoner som genererer mindre mengder avfall. De vil likevel ha tilgjengelig infrastruktur og kan mobilisere til å ta imot også større installasjoner.

(191) Slike aktører bedriver i sin daglige virksomhet opphugging, behandling og gjenvinning av både farlige material og metallstrukturer. Dermed har selskapene den kompetanse, de produksjonsressurser og de nødvendige tillatelser som kreves for å gjenvinne offshoreinstallasjoner og konkurrere på det relevante markedet. En rekke av disse selskapene operer mindre gjenvinningsanlegg på supplybaser eller i tilknytning til verft rundt Nordsjøen.

(192) Flere av disse selskapene har også tilgang til verft for lasting. F.eks. fremhever Hellik Teigen at "[p]*å Hanøytangen utenfor Bergen har vi et av Europas største og mest moderne gjenvinningsanlegg for skip og maritime konstruksjoner*",[35] og Stena i Stavanger samt Norsk Gjenvinning disponerer også havnfasiliteter.

(193) Samtlige konkurrenter som angitt over har tilstrekkelig ledig kapasitet til å konkurrere om prosjekter.

[35] https://www.hellik-teigen.no/opphugging-av-skip-og-maritime-konstruksjoner/category870.html.

(194) Enkelte av aktørene som er opplistet er ikke aktive innen Disposal i dag. De har imidlertid tilgjengelig nødvendig infrastruktur og lisenser til å kunne utføre Disposal av offshoreinstallasjoner. Dersom det skulle bli en økt etterspørsel etter slike tjenester, [redacted], vil de enkelt og uten større investeringer kunne starte opp aktivitet og ta imot offshoreinstallasjoner til gjenvinning.

(195) Partene vil understreke at analysen over er foretatt med bare Nordsjøområdet som relevant geografisk avgrensning. Uansett hvordan man velger å analysere konkurranse fra konkurrenter fra land som India, Pakistan og Tyrkia, om man ser dem som konkurrenter i et globalt geografisk marked eller som aktører som bidrar med konkurransepress inn i markedet, må disse aktørene tas med i beregningen. Slike selskaper har virksomhet rettet mot Nordsjøområdet og har allerede vunnet kontrakter for Disposal av installasjoner fra Nordsjøregionen.

(196) Fellesforetaket vil etter Foretakssammenslutningen utgjøre en av et stort antall troverdige budgivere med kapasitet til å tilby Disposal-tjenester i Nordsjøområdet. Alle disse konkurrentene er aktører av en viss størrelse og de har det nødvendige utstyret, herunder - maskiner, teknologi, tillatelser, personell og immaterielle rettigheter, teknisk erfaring, ressurser og tillatelser til å konkurrere effektivt på markedet og inngi konkurransedyktige til[redacted]rentene er dermed en troverdig budgiver i fremtidige anbud og ko[redacted]et vil ikke skille seg fra disse konkurrentene med særskilt konkurransekraft.

(197) **For det tredje**, som beskrevet over antar Partene at etterspørselen etter dekommisjoneringstjenester vil øke de neste årene. Antallet utlyste kontrakter de seneste årene illustrerer denne utviklingen. Fra 2016 til 2020 er antallet utlyste kontrakter tredoblet. Utviklingen vil føre til økt etterspørsel etter Disposal-tjenester, noe som igjen vil øke konkurransen, øke incitamentene for å investere og øke markedsinntredenen fra konkurrenter. Dette legger ytterligere press på eksisterende markedsaktører, inkludert Fellesforetaket.

(198) F.eks. har selskapet M.A.R.S etablert seg i Danmark så sent som i 2019, med stor framgang. M.A.R.S er en aktør med sterke amerikanske eiere som har vært aktivt på det amerikanske markedet i lengre tid. Her har det skaffet seg nødvendig kunnskap og ressurser for å kunne ta del i konkurransen i Nordsjøområdet. Som det fremgår av Vedlegg 5 har M.A.R.S så langt partene kjenner til vunnet [redacted]kontrakter, og de fortsetter å konkurrere aggressivt. Gjennom sitt anlegg i Frederikshavn disponerer M.A.R.S. over fasiliteter som er et av de største av sitt slag i Europa (290 000 m²) og som er spesialbygde for dekommisjoneringsarbeid,[36] med alt nødvendig utstyr og logistikk.

(199) Også selskapet Arctic Rig Services AS (Arise) har nylig etablert seg i markedet med sitt nye anlegg i Gulen.[37] Anlegget er nybygd og spesialprosjektert for å håndtere dekommisjonering, og kommer til å kunne dra nytte av en av Europas største tørrdokk som er under konstruksjon i havnen.[38] Selskapet har vært prekvalifisert av Equinor i de siste

[36] "*The new facility was specifically built to handle large ships, semi-submersibles, jack-ups, all sizes of offshore production facilities and associated jackets*", https://www.modernamericanrecyclingservices.com/large-scale-recycling/.

[37] Se f.eks.: https://www.firda.no/ny-aktor-skal-demontere-plattformer-i-gulen/s/5-15-747670 og https://www.skipsrevyen.no/article/vil-hugge-75-000-tonn-aarlig/.

[38] https://wergeland.com/blog/2019/02/20/wergelandgruppa-og-psw-group-signerer-kontrakt-for-bygging-og-drift-av-europas-storste-torrdokk/.

konkurransene om Disposal-kontrakter. Selv om selskapet foreløpig ikke har vunnet kontrakter vil de utøve et sterkt konkurransepress på Partene fremover.

(200) Samtidig som at dekommisjoneringsmarkedet vokser, har veksten i offshoreindustrien avtatt. Verft som tidligere har betjent oljeservicesektoren kommer fremover til å måtte finne nye inntektsmuligheter. For mange av disse vil det være nærliggende å skifte fokus til dekommisjonering. [redacted]

(201) Som beskrevet nedenfor (jf. avsnitt 206), bemerkes det avslutningsvis at det i tilgrensende offshoremarkeder finnes eksempler på "sponsored entry" av kunder som ikke har vært fornøyde med tilbudene fra eksisterende leverandører. Dette forenkler også muligheten for etablering for konkurransedyktige aktører.

(202) **For det fjerde** er markedet preget av en rekke sterke aktører i etterspørselssegmentet.

(203) Som tidligere beskrevet, er det relevante marked et anbudsmarked som består av flere ledd. Den endelige kunden, det vil si operatøren av installasjonen som skal fjernes, kontakter et visst antall aktører som gir tilbud på å være hovedansvarlig for hele prosessen med forberedelse, fjerning og gjenvinning som Totalentreprenør. Det er hovedsakelig Totalentreprenøren som kontakter og ber om tilbud fra leverandører av relaterte tjenester, inkludert Disposal. Det skjer noen ganger, men ikke ofte, at eierne av installasjonen har synspunkter på valg av underleverandører. Disse leverandørene fungerer deretter som underleverandører til Totalentreprenøren.

(204) Som følge av dette er etterspørselen i markedet styrt av sterke aktører på flere nivåer.

(205) I det første innkjøpsleddet opererer eierne og operatører av installasjonene, som er meget sterke energiselskap som Equinor, ConocoPhillips, Vår Energi, Repsol, AkerBP etc. Disse selskapene har sterk kjøpermakt. For det tilfellet de finner at konkurranseforholdet på markedet ikke er tilfredsstillende, vil de intervenere i kontraktsprosessen og benytte seg av andre aktører.

(206) Det faktum at eierne interesserer seg aktivt i prosessen og ikke overlater den helt til Totalentreprenøren, illustreres av det faktum at det er eksempler på *sponsored entry* fra disse eierne i andre offshoremarkeder. F.eks. har Equinor subsidiert nye deltakere ved å ha spesialbygde rigger i tråd med disse aktørenes ønskede spesifikasjoner, mot at Equinor tar en større andel av den økonomiske risikoen.[39] Det er ingenting som hindrer eierne i å agere på tilsvarende måte på dette markedet.

(207) I det andre innkjøpsleddet vil Totalentreprenøren også være en betydelig aktør. Totalentreprenøren har sterke insentiver til å sikre at underleverandørene det kontraheres med tilbyr konkurransedyktige betingelser, da han er ansvarlig overfor operatøren for hele prosjektgjennomføringen og kostnaden, ofte gjennom en fastprisavtale. Totalentreprenøren må dermed også tenke på forholdet til eierne. Totalentreprenøren er normalt også selv aktiv innen dekommisjonering, typisk innen Removal (Heerema, Allseas, Saipem), og har som sådan (i) meget god markedskunnskap og (ii) ingen egne bånd til noen spesifikk leverandør

[39] Equinor sponsret f.eks. modifikasjoner på boligriggen *Haven* i 2016, og gikk selv til innkjøp av boreriggene *Askepott* og *Askeladden* som startet produksjon i 2017.

av Disposal. Dette betyr at hvis Fellesforetakets vilkår ikke er konkurransedyktige, har Totalentreprenøren både muligheten og insentiv til å benytte seg av andre leverandører.

(208) Fellesforetaket og andre aktører innen Disposal må dermed forholde seg til to parter på kundesiden når de opptrer som underleverandør. Dette etterlater lite rom for en Disposal-aktør til å kunne utøve markedsmakt uten å bli straffet av det av sine kunder i begge ledd.

(209) Som nevnt over er det en rekke alternative gjenvinningsaktører tilgjengelige i markedet. Dette betyr at innkjøperen har alle forutsetninger for å utøve sin disiplinerende kjøpekraft hvis de ønsker det gjennom å velge en annen leverandør.

(210) **For det femte** et det begrensede etableringshindringer i Disposalmarkedet.

(211) For å kunne tilby Disposal-tjenester kreves kun et egnet areal, som inkluderer kaiplass og en tett plate for oppsamling av avfall. I tillegg kreves det nødvendige tillatelser fra relevante myndigheter. Disse tillatelsene omfatter tillatelse til å håndtere avfall opp til en fastsatt mengde, samt utslippstillatelse. Etter det Partene erfarer er det ikke vanskelig å få slike tillatelser så lenge aktøren har på plass infrastruktur og rutiner for håndtering av avfall.

(212) Etableringen av aktører som M.A.R.S. og Arise underbygger at det ikke er høye etableringshindringer i markedet. Som nevnt ovenfor forventes aktører fra tilgrensende virksomhetsområder og andre geografiske områder å konkurrere om kontrakter i Nordsjøen fremover.

(213) Det kan bemerkes at flere av de aktører og verft som tidligere har vært nevnt ikke er aktive innen Disposal i dag. De har imidlertid tilgjengelig nødvendig infrastruktur og lisenser til å kunne utføre Disposal av offshoreinstallasjoner. Dersom det skulle bli en økt etterspørsel etter slike tjenester, [redacted], vil de enkelt og uten større investeringer kunne starte opp aktivitet og ta imot offshoreinstallasjoner til gjenvinning. har dekommisjonering som del av sin virksomhet, og som samtidig tilbyr andre offshoretjenester.

(214) Kontrakter tildeles normalt en til tre år før fjerning av offshoreinstallasjoner, i noen tilfeller betraktelig lenger frem i tid. Dette gir aktører mulighet til å gjenoppta virksomhet eller få på plass nødvendig infrastruktur i perioden etter kontraktstildeling.

(215) Tilgangen på produksjonsressurser er ikke et etableringshinder ettersom det f.eks. finnes god tilgang på verft med mulighet for demontering - særlig etter oljeprisfallet i 2014 som frigjorde mye kapasitet. Nødvendige tillatelser kan også skaffes.

(216) Det finnes heller ingen merkbar "incumbent advantage" i markedet; dette demonstreres godt av utviklingen for M.A.R.S. sin virksomhet (jf over), som har gått fra ingenting til en god posisjon, uten tidligere å ha vunnet kontrakter i området.

(217) Partene opplever at den største etableringshindringen i markedet i dag er at etterspørselen etter Disposal-tjenester er uforutsigbar. Som tidligere beskrevet er dekommisjonering en ren kostnadspost for operatørselskapene som de ønsker å utsette så lenge som mulig, noe som langt på vei vil være avhengig av oljepris. Dette gjør at det i perioder med lav etterspørsel kan være utfordrende å holde et verdt operativt (som illustreres av at det er en rekke verft som har tillatelse og infrastruktur til å yte Disposal-tjenester, men som ikke er aktive i dag). [redacted]

[redacted]

(218) Av de grunner som angis over vil Foretakssammenslutningen ikke få negativ virkning på konkurransen i markedet for Disposal i Nordsjøområdet. Det er følgelig ikke grunnlag for inngrep etter konkurranseloven § 16.

8.3 Vertikale relasjoner

(219) Foretakssammenslutningen fører til enkelte vertikale relasjoner. Disse vil imidlertid være svært begrenset og ikke føre til vertikalt berørte markeder.

(i) Disposal som innsatsfaktor i markedet for Totalentreprise for forberedelse, fjerning og gjenvinning av offshoreinstallasjoner

(220) Som redegjort for i punkt 6.4 over utgjør Disposal en innsatsfaktor i markedet for Totalentreprise slik definert i punkt 7.2 over. Fellesforetaket vil være aktivt både som Totalentreprenør og innen Disposal. Det oppstår derfor en vertikal relasjon mellom partenes Disposal-virksomhet og Partenes virksomhet som Totalentreprenør.

(221) Imidlertid, og som beskrevet over i punkt 8.1, vil partenes markedsandel i markedet for Totalentreprise for forberedelse, fjerning og gjenvinning av offshoreinstallasjoner være [redacted] %. Det vil derfor ikke foreligge et vertikalt berørt marked.

(222) I alle tilfelle vil Fellesforetaket hverken ha insentiv eller mulighet til å slutte å levere Disposal-tjenester til andre Totalentreprenører. Partenes vil fortsette å levere Disposal-tjenester til Totalentreprenører, og direkte til operatører der det er relevant.

(ii) Spesialiserte ingeniørtjenester som innsatsfaktor i markedet for Totalentreprise for forberedelse, fjerning og gjenvinning av offshoreinstallasjoner

(223) Som beskrevet over i punkt 3.2 leverer AKSO ingeniørtjenester til en rekke områder innen energi, inkludert til dekommisjonering av offshoreinstallasjoner. Etter omstendighetene kan AKSO også levere spesialiserte ingeniørtjenester til Totalentreprise for forberedelse, fjerning og gjenvinning av offshoreinstallasjoner. Disse tjenestene vil etter Foretakssammenslutningen bli levert av Fellesforetaket.

(224) Det finnes derfor en potensiell vertikal relasjon mellom AKSOs ingeniørvirksomhet og Partenes virksomhet innen Totalentreprise.

(225) [redacted]

(226) Slike spesialiserte ingeniørtjenester vil være knyttet til svært avgrensede deler av fjerningsprosessen, og dermed være noe annet enn det ingeniørarbeidet som gjøres for å beregne hvordan man skal løsne en installasjon fra rør og havbunn og eventuelt løfte den over på skip. Spesialiserte ingeniørtjenester kan imidlertid leveres til aktøren ansvarlig for E&P, som normalt er Totalentreprenøren.

(227) Partene anser at markedet for slike spesialiserte ingeniørtjenester til Totalentreprise er globalt i utstrekning. Partene kan ikke se grunner til at spesialiserte ingeniørtjenester til

dekommisjonering skulle skille seg vesentlig fra andre ingeniørmarkeder EU-kommisjonen har definert som globale.[40] Ingeniørtjenestene kan utføres av globale aktører og det kreves ikke lokal tilstedeværelse. Kundene i markedet, både Totalentreprise-aktørene og operatørselskapene, er internasjonale selskap med global tilstedeværelse. Videre er selskapene som tilbyr spesialiserte ingeniørtjenester til Totalentreprise-kontrakter globale.

(228) AKSOs virksomhet innen dette markedet er dessuten begrenset. I løpet av de siste årene har AKSO kun blitt tildelt [redacted] slik kontrakt for spesialiserte ingeniørtjenester som underleverandør til dekommisjonering. Partene har ikke fullstendig oversikt over tilbud og etterspørsel etter spesialiserte ingeniørtjenester til Totalentrepriser, og har derfor ikke grunnlag for å beregne markedsandeler. Partene antar imidlertid at det hvert år tildeles en lang rekke større og mindre slike ingeniørkontrakter og at AKSOs markedsandel er [redacted].

(229) Partene vil fortsette å møte konkurranse etter transaksjonen fra en rekke aktører med offshore ingeniørkompetanse. Av disse aktørene, som er aktive innen spesialiserte ingeniørtjenester til dekommisjonering i dag, nevnes:

- **Wood Group PSN** er en global tilbyder at tjenester til energiproduksjon, inkludert dekommisjoneringstjenester til olje- og gassindustrien. Wood Group PSN har over 25 000 ansatte i 35 land. Selskapet er i Norge aktiv i V&M-markedet. Mer informasjon er tilgjengelig på www.woodplc.com/solutions/expertise/a-z-list-of-our-expertise/decommissioning.
- **Beerenberg** er en leverandør av vedlikeholds- og modifikasjonstjenester til olje & gass, samt til annen industri. Beerenberg kan levere alle tjenester innenfor forberedelsesfasen offshore og har kompetanse innen prosjektgjennomføring, multidisplint, relevant personell og fleksibelt utstyr. Mer informasjon er tilgjengelig på https://www.beerenberg.com/Om-Beerenberg.
- **Auxillium Offshore** er en nederlandsk leverandør av tjenester innen design, engineering og utstyr med særlig fokus på subseainstallasjoner, transport og dekommisjonering.
- **Bilfinger** er ledende leverandør av industrielle tjenester innen olje- og gassindustrien. Selskapet tilbyr tjenester knyttet til vedlikehold av anleggsintegritet både onshore og offshore og innen dekommisjonering. Mer informasjon er tilgjengelig på https://www.salamis.bilfinger.com/services/late-life-and-decommissioning/.

(230) Som beskrevet over i punkt 8.1, vil Partenes markedsandel i markedet for Totalentreprise være [redacted]%. Etableringen av Fellesforetaket vil derfor verken ikke gi AKSO verken insentiv eller mulighet til å slutte å levere spesialiserte ingeniørtjenester til andre Totalentreprenører.

(iii) Andre vertikale relasjoner mellom Partene

(231) Ingen selskap i Aker-konsernet er aktive innen fjerning av offshoreinstallasjoner. Ocean Yield og American Shipping Company, som ikke kontrolleres av Aker, leier ut båter på langtidsleie, og har ikke selv egen aktivitet.

[40] Se f.eks. Case M.7771 - PARCOM / PON / IMTECH MARINE

(232) Det nevnes at Solstad Offshore, som ikke er kontrollert av Aker, driver med supply-skip som etter omstendighetene kan brukes til fjerning av Subsea produksjonssystemer. Solstad offshore vil dermed kunne levere slike tjenester til Fellesforetaket for de tilfellene Fellesforetaket opptrer for Totalentreprenør for slike installasjoner. Solstad Offshore er imidlertid en av en rekke aktører med skip med slike egenskaper, og utgjør derfor kun en av en rekke potensielle underleverandører Fellesforetak kan benytte.

(233) Aker eier Aker Energy, som er et selskap som i fremtiden vil kunne ha behov for totalentreprisetjenester innenfor forberedelse, fjerning og gjenvinning. Aker Energy er utelukkende til stede i Ghana og har ennå ikke startet produksjon. Det vil derfor ta svært mange år før Aker Energy har behov for dekommisjoneringstjenester.

(234) Som tidligere beskrevet er ikke Aker BP kontrollert av Aker i konkurranserettslig forstand. Det nevnes likevel at AKSO leverer dekommisjoneringstjenester til Aker BP. Disse tjenestene vil bli utført av Fellesforetaket etter gjennomføring av Foretakssammenslutningen. I dette tilfellet opptrer AKSO som en underleverandør til Allseas, som er Totalentreprenør for forberedelse, fjerning og gjenvinning. Det er derfor ingen direkte vertikal forbindelse mellom Aker BP og Fellesforetaket.

(235) I alle tilfelle er Aker BP en av en rekke aktører som etterspør Totalentreprisetjenester i Nordsjøen. Partene anslår at Aker BP fremover vil stå for under [redacted] av etterspørsel av totalentreprisetjenester i Nordsjøen frem til 2030.

9. EFFEKTIVITETSGEVINSTER

(236) Transaksjonen gir effektivitetsgevinster i form av driftskostnadssynergier og forbedret ressursutnyttelse.

(237) Det fremgår av beskrivelsen av partenes virksomhet og konkurranseanalysen ovenfor at AF Gruppens og AKSOs virksomhet til dels er overlappende og til dels komplementær. Videre vil Transaksjonen føre til bedre tjenestetilbud innen dekommisjonering.

(238) [redacted]

(239) [redacted]

(240) Det gås ikke nærmere inn på effektivitetsgevinstene ettersom foretakssammenslutningen uansett ikke vil hindre effektiv konkurranse i strid med konkurranseloven § 16.

10. KONKURRENTER, KUNDER OG LEVERANDØRER

10.1 Forklaring

(241) I det følgende navngis de viktigste konkurrentene, kundene og leverandørene for AF Gruppen og AKSO i Norge, jf. konkurranseloven § 18. Informasjonen vil bli gitt innenfor de markeder der det oppstår overlapp mellom Partene, det vil si markedene for Totalentreprise for forberedelse, fjerning og gjenvinning av offshoreinstallasjoner i Nordsjøområdet, samt markedet for Disposal i Nordsjøområdet.

(i) Totalentreprise for forberedelse, fjerning og gjenvinning av offshoreinstallasjoner i Nordsjøområdet

(242) AF Gruppens viktigste konkurrenter, kunder og leverandører:

AF Gruppens viktigste konkurrenter	
Navn	Kontaktinformasjon
[redacted]	

AF Gruppens viktigste kunder	
Navn	Kontaktinformasjon
[redacted]	

[redacted]

AF Gruppens viktigste leverandører	
Navn	Kontaktinformasjon
[redacted]	

(243) AKSOs viktigste konkurrenter, kunder og leverandører:

AKSOs viktigste konkurrenter	
Navn	Kontaktinformasjon
[redacted]	

AKSOs viktigste kunder	
Navn	Kontaktinformasjon
[redacted]	

[redacted]	

AKSOs viktigste leverandører	
Navn	Kontaktinformasjon
[redacted]	

(ii) Disposal i Nordsjøområdet

(244) AF Gruppens viktigste konkurrenter, kunder og leverandører:

AF Gruppens viktigste konkurrenter	
Navn	Kontaktinformasjon
[redacted]	

AF Gruppens fem viktigste kunder	
Navn	Kontaktinformasjon
[redacted]	

[redacted]	

AF Gruppens fem viktigste leverandører	
Navn	Kontaktinformasjon
[redacted]	

(245) AKSOs viktigste konkurrenter, kunder og leverandører:

AKSOs viktigste konkurrenter	
Navn	Kontaktinformasjon
[redacted]	

[redacted]

AKSOs viktigste kunder	
Navn	**Kontaktinformasjon**
[redacted]	

AKSOs viktigste leverandører	
Navn	**Kontaktinformasjon**
[redacted]	

11. BRANSJEORGANISASJONER

(246) AKSO er medlem av Norsk Petroleumsforening. AF Gruppen er ikke medlem av noen bransjeorganisasjon.

12. MELDING TIL ANDRE KONKURRANSEMYNDIGHETER

(247) Foretakssammenslutningen skal ikke notifiseres i andre jurisdiksjoner.

13. ÅRSBERETNING OG ÅRSREGNSKAP

(248) Årsregnskap og årsberetning for følgende foretak følger vedlagt:

Vedlegg 7: Årsregnskap Aker Solutions ASA (2020)
Vedlegg 8: Årsregnskap AF Gruppen ASA (2020)
Vedlegg 9: Årsregnskap AF Offshore Decom AS (2020)
Vedlegg 10: Årsregnskap AF Miljøbase Vats AS (2020)

14. OFFENTLIG VERSJON

(249) Informasjon som skal unntas offentlighet er markert i dokumentet. Begrunnelse for hvorfor opplysningene må unntas offentlighet i samsvar med konkurranseloven § 18 b følger vedlagt.

Med vennlig hilsen

ADVOKATFIRMAET SCHJØDT AS

Olav Kolstad
Partner dr. juris.
Saksansvarlig advokat

ADVOKATFIRMAET BAHR AS

Beret Sundet
Partner
Saksansvarlig advokat

OVERSIKT OVER VEDLEGG

- Vedlegg 1: Konsernstruktur AF Gruppen
- Vedlegg 2: Konsernstruktur AKSO
- Vedlegg 3: Aker-konsernet investeringer
- Vedlegg 4: Intensjonsavtale datert 1. juli 2021
- Vedlegg 5: Oversikt over kontrakter for forberedelse, fjerning og gjenvinning av offshoreinstallasjoner
- Vedlegg 6: Oversikt over verft som kan utføre Disposal av offshoreinstallasjoner i Nordsjøen
- Vedlegg 7: Årsregnskap Aker Solutions ASA (2020)
- Vedlegg 8: Årsregnskap AF Gruppen ASA (2020)
- Vedlegg 9: Årsregnskap AF Offshore Decom AS (2020)
- Vedlegg 10: Årsregnskap AF Miljøbase Vats AS (2020)